EKİM

İşçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olacaktır

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ, BİRLEŞİN!

Sayı: 188, 1 Mart '98

Komünist Manifesto 150 yaşında

Lenin, Marks'ın eserleri üzerinden Marksizmin temel esaslarını ortaya koyduğu *Karl Marks* başlıklı kapsamlı ve çok önemli makalesinde, *Komünist Manifesto*'yu şu sözlerle özetliyor: "Bu yapıt, duru ve parlak bir deha ile yeni bir dünya anlayışını, toplumsal yaşamı da kucaklayan tutarlı bir materyalizmi; en geniş ve en derin gelişim öğretisi olarak diyalektiği; sınıf mücadelesi kuramını ve proletaryanın -yeni, komünist toplumun yaratıcısının- dünya tarihindeki devrimci rolünü açıklar."

Lenin'in bu sözleri *Komünist Manifesto*'nun teorik özünü en iyi bir biçimde özetlemekle kalmıyor, onun sonradan kazandığı olağanüstü tarihsel üne ve öneme de ışık tutuyor. *Komünist Manifesto* 1948 Şubat'ında modern proleter partinin ilk çekirdeği sayılan Komünistler Birliği'nin mücadele programı olarak ilk yayınlandığında "yalnızca birkaç ülkedeki yüzler"i temsil ediyordu. Oysa daha 19. yüzyıl bitmeden çok sayıda ülkede milyonların temsilcisi, onların bilinci ve programı, ilham kaynağı ve yolgöstericisi haline gelmişti. *Manifesto*'nun ilkelerini kılavuz alan Ekim Devrimi'nin ardından ise artık tüm kıtalardan yüzmilyonlarca insanın ilham kaynağı ve mücadele programıydı.

Komünist Manifesto'yu, onun tarihini ve muazzam tarihsel etkisini değerlendirenlerin neredeyse ittifak halinde birleştikleri ortak görüş şudur. Tarihte hiçbir politik belge bu kadar ünlenmemiştir. Gerçekten sınıflar mücadelesi tarihinde hiçbir politik belge bu denli önem kazanmamış, ilham kaynağı ya da nefret konusu olmamıştı, bu ölçüde benimsenip savunulmamış ya da aynı ölçüde saldırı ve karalamalara hedef olmamıştır.

Komünist Manifesto kendi payına bu son derece onurlandırıcı başarıyı, kuşku yok ki, doğrudan kendi içeriğine ve işlevine borçludur. Bu içeriğin yığınların pratiğinde tarihsel maddi bir güce, proletarya şahsında devrimci militan bir özneye kavuşmasına, bir başka ifadeyle, tarihsel hareketin yönünü ve hedeflerini dile getirmekle kalmayıp, bu hareket şahsında ete kemiğe bürünmesine borçludur. *Manifesto*'nun yazarı Marks, teori kitlelere malolduğunda maddi bir güce dönüşür demişti. *Manifesto*'nun bilimsel ilkeleri de kitlelere maloldu ve bu ona muazzam bir önem ve kuvvet kazandırdı.

Dahası var. Manifesto, herhangi bir çatışmayı değil, modern toplumun temel çatışmasını dile getiriyordu; herhangi bir sınıfı değil, modern burjuva toplumun tek tutarlı devrimci sınıfı olarak proletaryayı eksen alıyordu. "Şimdiye kadarki bütün toplumların tarihi, sınıf savaşımları tarihidir" sözleriyle başlayan *Manifesto*, çağdaş tarihin iki temel sınıfı arasında, proletarya ile burjuvazi arasında patlak verecek büyük tarihsel mücadelenin temellerini ortaya koymakla kalmıyor, sesi, sözcüsü, *Manifesto*su olduğu sınıfı, yani proletaryayı bu mücadelede burjuvaziye karşı ideolojik-politik bakımdan silahlandırıyordu. Onun burjuva düzenin mezar kazıcısı ve yeni bir toplumun kurucusu olmak şeklindeki temel tarihsel rolünü ortaya koyuyor ve bu büyük tarihsel mücadelenin temel ilke ve amaçlarını açıklıyordu. Modern burjuva çağının temel sınıf çatışmasını ortaya koyan ve taraflardan birini ötekine karşı teorik olarak silahlandıran bir tarihsel belgenin, bu çatışmanın her iki tarafı için de

muazzam bir önem kazanması, proletaryaya ilham kaynağı ve kılavuz olurken, burjuvazinin, onu her türlü sözcüsü ve uşağının saldırı ve nefretine hedef olması son derece doğal ve anlaşılır bir durumdur.

Komünist Manifesto'nun yazarları, Marks ve Engels, bilimsel sosyalizmin temellerini *Komünist Manifesto*'dan önce ortaya koydular. O güne kadar bir ütopya, bir iyi dilekler temennisi, filozoflar tarafından tasarlanan ideal bir toplum projesi olmaktan çıkartıp bilimsel temellere oturttular. Sosyalizmin toplumsal gerçekleşme olanakları kadar onu gerçekleştirecek toplumsal gücün kendisini de modern burjuva toplumunun kendi gelişmesi içinden bulup çıkardılar. Fakat *Komünist Manifesto*'nun farkı, ulaşılan bu sonuçların, o güne kadar ilk kez olarak, bir parti programı, uluslararası nitelik taşıyan bir partinin, Komünistler Birliği'nin mücadele programı halinde ortaya konulmasıdır. Bir program olması konumuyla da, *Manifesto*, yeni dünya görüşünün ilk kez olarak tam, sistematik ve yetkin bir biçimde ifade edilişini temsil eder.

Engels, *Komünist Manifesto*'nun 1890 tarihli Almanca baskısına yazdığı *Önsöz*'de, "*Manifesto*'nun tarihi, bir ölçüde, 1848'den bu yanaki modern işçi sınıfı hareketinin tarihini yansıtmaktadır" demekte ve sözlerini şöyle sürdürmektedir: "Şu anda *Manifesto*, kuşkusuz ki, tüm sosyalist yazının en yaygın, en uluslararası ürünüdür, Sibirya'dan Kaliforniaya'ya dek tüm ülkelerin milyonlarca işçisinin ortak programıdır."

Engels'in *Manifesto*'nun ilk 40 yılı için söyledikleri, bugün onun bütün bir 150 yıllık tarihi için daha da doğrudur. 20. yüzyılın bütün bir tarihi boyunca tüm kıtalarda devrimci proletarya, onun bir zamanlar milyonlarca bilinçli ve örgütlü komünist militandan oluşan güçleri ve onların ardından sürüklediği onmilyonlarca, yüzmilyonlarca emekçi, temel ilkeleri *Komünist Manifesto*'da ortaya konulan bir program için savaştı. *Komünist Manifesto* tüm kıtalarda milyonlarca komünist ve devrimci militanın en yakından tanıdığı, en çok incelediği, "Bütün Ülkelerin İşçileri, Birleşin!" şeklindeki temel enternasyonalist şiarını en çok yinelediği bir temel yapıt oldu. *Komünist Manifesto*'nun tarihi komünist işçi hareketinin tarihi ile daha genel planda dünyanın tüm ezilen ve sömürülen yığınlarının devrimci hareketlerinin tarihi ile içiçe geçti.

Fakat burada Engels'in söylediklerinin bizim için önemli daha özel bir yönü var. *Manifesto*'nun 1848 Şubat'ında yayınlanmasının hemen ardından, Şubat Devrimi patlak verdi. Bu devrimin tek gerçek savaşçısı olan ve daha o zamandan bulanık da olsa "toplumsal cumhuriyet" için savaştığını düşünen proletarya, *Manifesto*'dan yalnızca 4 ay sonra, 1848 Haziran'ında, kızıl bayrak altında burjuvaziye karşı ilk büyük tarihsel başkaldırısını gerçekleştirerek *Manifesto*'nun haber verdiği modern çatışmayı doğruladı. Ne var ki Haziran Ayaklanması bir erken doğumdu, kolay yenildi ve böylece işçi sınıfı hareketi uzun yıllar için geriledi. Bu gerilemeye bağlı olarak 20 yılı aşan bir süre boyunca *Komünist Manifesto* neredeyse unutulmaya yüz tuttu. Ve dikkate değerdir; onun yeniden güncelleşmesi ve yeni bir baskısına ihtiyaç duyulması, tam da Paris Komünü sonrasına denk gelir. Bu kuşkusuz bir rastlantı değildi. Tam tersine. Paris Komünü, proletaryanın burjuvazi karşısında kısa süreli de olsa sağladığı bu ilk büyük tarihsel üstünlük, *Manifesto*'da ortaya konulan ilke ve esasların genel bir doğrulanmasıydı. Üstelik yalnızca başarısı üzerinden değil, aynı ölçüde yenilgisi üzerinden de. Onu yeniden güncelleştiren ve ilk basımını izleyen uzun bir aradan sonra peşpeşe çeşitli dillerde basılmasını gündeme getiren, öteki etkenler yanında, modern proleter hareketin bu kilometre taşıydı.

Marks ve Engels tarafından temelleri atılan ve *Komünist Manifesto*'da temel ilkeleri ortaya konulan modern bilimsel sosyalizm, Paris Komünü'ne kadar, işçi sınıfı hareketi içinde çok sayıda sosyalizm akımından yalnızca biriydi ve hiçbir biçimde en güçlüsü ve etkilisi değildi. Paris Komünü yönetiminde de marksistler değil, fakat prodonculuk ve blankicilik gibi küçük-burjuva sosyalist akımların yandaşları egemendi. Fakat tam da Paris Komünü'nün işaretlediği dönüm noktasıdır ki, Marksizmi, onunla birlikte *Manifesto*'nun temel ilkelerini, hızla "milyonlarca işçinin benimsediği ortak bir platform" haline getirdi. Marksizmin bu büyük tarihsel başarısı, bir yandan proletaryanın bir sınıf olarak hızla gelişmesi

ve olgunlaşmasıyla, öte yandan ise 1848-1871 döneminin siyasal sınıf mücadeleleri deneyimlerinin, çok özel olarak da Paris Komünü deneyiminin, her açıdan Marksizmin doğruluğunu kanıtlamasıyla açıklanabilir.

Bu tarihsel olgunun önemi, *Manifesto*'nun daha önce sözünü ettiğimiz bilimsel temellerine ışık tutmasındadır. Bunun ne anlama geldiğini *Manifesto*'nun kendisinden de okuyabiliriz: "(Komünistler) proleter hareketi biçimlendirmek ve kalıba sokmak üzere kendilerine özgü hiç bir sekter ilke getirmezler... Komünistlerin vardıkları teorik sonuçlar, hiç bir biçimde, şu veya bu sözde dünya reformcusu tarafından icat olunmuş ya da keşfedilmiş düşüncelere ya da ilkelere dayandırılmamıştır. Bunlar, yalnızca varolan bir sınıf savaşından, gözlerimizin önünde cereyan eden tarihsel bir hareketten doğan ilişkilerin genel ifadeleridir."

Komünist Manifesto'nun tarihsel yaşam gücü buradan gelmektedir. Ancak tarihsel hareketin kendisinden çıkarılan bir teori, bu aynı tarihsel hareketi ilerletme ve onunla birlikte gelişip güçlenme devrimci yeteneğini de gösterebilir. *Komünist Manifesto*'nun, onun şahsında devrimci Marksizmin, sosyalizmin ve modern uluslararası işçi hareketinin tarihindeki kendine özgü benzersiz yeri buradan gelir.

Komünist Manifesto'dan bu yana 150 yıl geçmiştir ve bu 150 yıl içerisinde dünya komünist ve işçi hareketi muazzam bir teorik ve pratik deneyim edinmiştir. Gelgelelim bu *Komünist Manifesto*'nun önemini azaltan değil, tam tersine ona büyük bir tarihsel önem kazandıran bir gelişmedir. Zira tüm bu tarih *Komünist Manifesto*'da temelleri ve genel ilkeleri konulan bir tarihsel gelişme doğrultusunun kesin bir doğrulanmasıdır. *Manifesto*'nun işaret ettiği hedeflere kuşkusuz ki bugün hala ulaşılamamıştır. Dahası 20. yüzyılın ikinci yarısındaki gelişmeler, özellikle de son on yılın gelişmeleri, insanlığı bir bakıma bu hedeflerden bir hayli uzaklaştırmıştır. Fakat son birkaç on yılın tanıklık ettiği genel gerileme üzerinden değil de 150 yıllık sürecin toplamı üzerinden bakıldığında, *Manifesto*'nun işaret ettiği gelişme doğrultusu parlak bir biçimde doğrulanmıştır.

Ekim Devrimi'yle birlikte proletarya burjuvaziyi devirmiş, *Manifesto*'nun sözleriyle "siyasal gücü ele geçir"miş, "kendini egemen sınıf durumuna getir"miş, böylece yeni toplumun, sosyalizmin inşasına girişmiştir. Bu tarihsel başarı çeşitli ülkelerin devrimci işçi sınıfı hareketinin aynı tarihsel amaç doğrultusundaki mücadelesine büyük bir ivme kazandırmakla kalmamış, ezilen dünya halklarını da egemen emperyalist sisteme karşı aynı amaçlara yönelik büyük tarihsel mücadeleler içine çekmiştir. *Manifesto* ilk yayınlandığında yankısını ancak en fazla binlerce kişi üzerinden bulabilen "Bütün Ülkelerin İşçileri, Birleşiniz!" sloganı, Ekim Devrimi'nin ardından "Bütün Ülkelerin İşçileri ve Ezilen Halklar, Birleşiniz!" şiarı üzerinden yüzmilyonlarca insamn tarihsel hareketinde karşılık bulmuştur. İlk yayınlandığında yüzlerle ifade edilebilen üye tabanına sahip bir partinin mücadele manifestosunun, sonradan yüzmilyonlarca insanın yeni bir dünya için mücadele bayrağına dönüşmesinden daha parlak bir tarihsel doğrulanma olabilir mi?

Bugün dünya devrimci hareketi, kuşkusuz geçici olmaktan öte bir anlam taşımayan büyük bir gerileme içindedir. Bu gerileme ölçüsünde *Komünist Manifesto*'ya, onun ilkelerine, tanımladığı temel amaç ve hedeflere ilgi de azalmıştır. *Manifesto* bu açıdan da uluslararası devrimci işçi hareketinin tarihini yansıtma özelliğini sürdürmektedir. Fakat onun tanımladığı modern burjuva toplumu, bu toplumun bağrında taşıdığı derin çelişkiler ve ağır sorunlar varlığını, üstelik kendi tarihinin her döneminden daha keskin bir biçimde bugün sürdürdüğüne göre, bu nesnel zeminin kaçınılmaz olarak beslediği tarihsel devrimci dinamikler de yeniden güçlenecek ve bununla birlikte *Komünist Manifesto*, onun tanımladığı temel ilkeler işçi sınıfının ve tüm ezilenlerin elinde yeniden güçlü bir silaha dönüşecektir.

150 yılında *Komünist Manifesto*'ya ilişkin sözümüzü onun son sözleriyle bağlıyoruz: "... Varsın egemen sınıflar bir komünist devrim korkusuyla titresinler. Proleterlerin zincirlerinden başka kaybedecekleri bir şeyleri yok. Kazanacakları bir dünya var."

"BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ, BİRLEŞİNİZ!"

EKİM

Partili kimlik ve disiplin

Disiplin sorunu bir partinin iktidar perspektifiyle sıkı sıkıya bağlıdır. Bir başka ifadeyle, marksist-leninist ihtilalci bir parti açısından disiplin sorunu, onun iktidar perspektifiyle organik bir ilişkiye sahiptir.

Parti disiplini, demokratik-merkeziyetçiliğin zorunlu bir önkoşuludur. Sağlam bir disiplin olmadan ve bu temel üzerinde merkezileşme güvenceye alınmadan, ideolojik-programatik ve temel taktiklerdeki birliğin örgütsel birliğe dönüştürülmesi sağlanamaz. Güçlü bir merkezi örgütlenmeye dayanmayan, sağlam temeller üzerinde ve sarsılmaz bir tarzda örgütsel birliğini sağlayamayan bir partinin ciddi bir iktidar mücadelesine girişebilmesi beklenemez.

Burjuvazi, iktisadi egemenliğinin yanısıra toplumsal yaşamın tüm alanlarında örgütlü olan, bu temel üzerinde siyasal erki elinde toplayan, merkezileşmiş bir iktidar aygıtı ile toplumsal yaşama hükmeden bir sınıftır. Bu sınıfın egemenliğine son verebilmek ancak proletaryanın militan, bilinçli ve disiplinli ordusunun oluşturulması ve harekete geçerilebilmesiyle olanaklıdır. Böyle bir ordunun öncü kolu ve genel kurmayı olan parti, güçlü bir merkezi yapı ve sarsılmaz bir disipline sahip olmadan, proleter yığınlara gerekli güveni veremez. Güçlü bir otorite haline gelemez. Burjuvazinin militarist aygıtıyla girişeceği bir savaştan zaferle çıkmanın asgari örkoşullarını yaratamaz.

Karşılıklı cephelerde savaşan orduların birbirine üstünlük sağlayabilmesinin vazgeçilmez koşullarından biri de sağlam bir disiplini uygulamada ortaya koyacakları performanstır. Bütün toplumsal-siyasal devrim deneyimleri göstermiştir ki, ezilen ve sömürülen sınıflar gerçek güçlerini tek bir irade oldukları ölçüde ortaya koyabilmişlerdir. Düşmanlarını kenetlenmiş bir iradeyle yenebilmişlerdir.

Parti canlı bir organizmadır. Bu canlı organizmanın tüm fonksiyonları ve tüm etkinlikleri asıl tayin edici amaca ve çıkarlara hizmet etmek durumundadır. Tam bu noktada disiplin ve demokrasi kavramları arasındaki diyalektik ilişki büyük bir önem taşır. Parti içi demokrasi parti disiplinini sağlamlaştırmaya hizmet eder, iç uyumu, motivasyonu ve irade birliğini kolaylaştırır.

Parti faaliyeti zorunlu bir işbölümü üzerinde örgütlenir. Bu çerçevede disiplin, zorunlu işbölümünün gereklerine tam uyum demektir. Zira parti faaliyetinin gücü ve etkisi, bu işbölümünde çeşitli fonksiyonları yerine getirmekle görevli kadroların üstlendikleri işlerindeki performanslarına ve üretkenliklerine sıkı sıkıya bağlıdır. Parti örgütü canlı bir organizma olduğuna göre, bu organizmanın her bir hücresindeki sağlıklı gelişmenin toplam bünyeyi olumlu etkileyeceği tartışmasızdır. Tersinden, bir hücresindeki zayıflık ve zaafın organizmayı şu ya da şekilde olumsuz etkileyeceği de.

Parti üyeliği yükümlü bir kimliktir. Üstlendiği görevi yerine getirmek için bütün gücünü ve enerjisini kullanmak, yetenek ve yaratıcılığını harekete geçirmek, örgütün eylem birliğini bozacak davranış ve tutumlardan kaçınmak, çoğunluğun kararını kendi kararı gibi uygulamak, çoğunluğun iradesi demek olan örgütsel disipline sadakatle bağlı kalmak, bir parti üyesinin hiçbir gerekçeyle ihmal edemeyeceği yükümlülükleridir.Bu yükümlülüklere uygun tutum ve davranış tarzı geliştirilemediği sürece partili kimliği içselleştirmek mümkün değildir.

Parti örgütü eylem ve irade birliğinin cisimleşmiş halidir. Eylem ve irade birliği hiçbir biçimde parti içinde farklı düşüncelerin bulunmayacağı anlamına gelmez. Farklı düşüncelerin çatışmasını yaşayamayan bir parti canlı bir organizma olmaktan çıkar, ölü bir yapıya dönüşür. Parti çalışmasında bütün temel sorunların ve siyasal taktiklerin geniş bir şekilde tartışılması ve kararların kollektif olarak oluşturulması bilinçli bir tarzda gözetilir. Bu, deneyimlerin genelleştirilmesi, yetersizliklerin açığa çıkarılması, eylem ve irade birliğinin temeli olan ideolojik birliğin güçlendirilmesi ve alınan kararların bilinçli bir biçimde uygulanabilmesi için gereklidir.

Ancak, tartışma süreci sona erip kararlar

bir kez oluştuktan sonra, "bütün parti üyeleri, tek bir adam gibi davranmak" zorundadırlar. Farklı görüşler ancak kararların alınması sürecinde tartışılabilir. Partinin yetkili organları bir kez karar aldıktan sonra, bu karar bütün parti üyeleri ve organları için bağlayıcıdır. Herhangi bir parti üyesi veya parti organı herhangi bir karara ilişkin farklı görüşler taşısa da, parti bünyesinde kaldıkları sürece, alınan kararları titizlikle uygulamak zorundadırlar. Bu davranış tarzı parti disiplininin kesin bir gereğidir. *"İşçi partisi saflarındaki disiplinden neyi anladığımızı, disipline verdiğimiz önemi birçok kez belirttik. **Eylemde birlik, tartışma ve eleştiride özgürlük:** İşte biz disiplini böyle tanımlıyoruz. Öncü sınıfın demokratik partisine layık olan biricik disiplin de budur. İşçi sınıfının gücü örgütlenmesinde yatar. Kitlelerin örgütü yoksa, proletarya bir hiçtir; örgütlüyse de her şeydir. **Örgüt demek, eylem birliği, bütün pratik çalışmada birlik demektir.**"* (Lenin, *Örgütlenme*, Kaynak Yayınları, s.27, son vurgular bizim.)

Parti kararlarına rağmen irade birliğini bozmak, kararları tartışmalı hale getirmek, kararları uygulamaktan geri durmak ya da kararlar aleyhine faaliyette bulunmak parti üyeliği kimliğiyle bağdaşmaz. Böylesi bir tutum parti disiplinini ihlal demektir. Parti gönüllü bir birliktir. Ve bir parti üyesi, partiye katılmaya karar verdiği andan itibaren parti disiplinine kesin riayet etme yükümlülüğünü zaten kabul etmiş demektir. Buna rağmen, elbette *"herkes, en küçük bir sınırlama olmaksızın, dilediğini söylemekte ve yazmakta serbesttir. Fakat her özgür birlik de (parti dahil) parti üyesi ünvanını parti düşmanı görüşler ortaya koymak için kötüye kullanan üyelerini kovmakta özgürdür."* (Lenin)

Devrimci-demokrasinin "bolşevik" disiplini

Marksizm-Leninizmi temsil etme iddiasıyla ortaya çıkan geleneksel devrimci-demokrat hareketi oluşturan grupların tümü de "bolşevizmin demir disiplini", "bolşevizmin çelik disiplini"ni örnek alarak örgüt yaşamında uyguladıkları iddiasındadırlar.

Bu, ideolojik-siyasal içeriği tümüyle boşaltılmış bir disiplin anlayışıdır. "Bolşevik örgüt"ten ve "bolşevik demir disiplin"den bu kadar çok sözeden devrimci-demokrat gruplar, Lenin'in *"Sol Komünizm..."* adlı eserinde yeralan *"Bolşevik Başarının Temel Koşullarından Biri"* başlıklı makalesinin özünü genellikle görmezlikten gelmişlerdir. Sözkonusu makalede Lenin "bolşevik disiplin" üzerine derin teorik-felsefi içeriği olan tarihsel bir özet sunar. Makalesinin bir yerinde bolşevik partisinin merkeziyetçiliği ve katı disiplini üzerinde sık sık durulduğuna işaret eder ve şöyle devam eder: *"Ne var ki bunun ne anlama geldiği ve bunun hangi koşullar altında olanaklı olduğu üzerine yeterince düşünülmemektedir. Sovyetlere ve bolşeviklere sunulan övgülere, devrimci proletaryanın gereksindiği disiplinin bolşevikler tarafından **niçin** kurulabildiğinin nedenlerinin **derin bir tahlili daha sık** eşlik etmiş olsaydı, daha iyi olmaz mıydı?"*

Devrimci-demokrat gruplar böylesine "derin bir tahlili daha sık" yapmak bir yana, buna ihtiyaç bile duymamışlardır. "Bolşevik örgüt", "Bolşevik disiplin", "demir disiplin" sözcüklerini birer kalıp olarak almışlar, ideolojik- sınıfsal içeriğini boşaltmışlar ve ona kendilerince bir içerik katarak kendi "bolşevik" disiplinlerini yaratmışlardır.

Bolşevik örgüt, sosyalizm ile sınıf hareketinin maddileşmiş birliğidir. Marksist-leninist ideolojik kimlikle proleter sınıf kimliği bir örgüt yapısı içinde birleşip kaynaşmıştır. Lenin *"bolşevizm, 1903'te Marksist teorinin son derece sağlam temeli üzerinde yükseldi"* der. Marksist-leninist bir ideolojik çizgiye sahip olmadıkları gibi, proletaryanın bağımsız devrimci örgütünü yaratmak perspektifinden de doğal olarak uzak olan devrimci-demokrat grupların "bolşeviklik" iddiaları en başta bu nedenle içi boş bir söz kalıbı olarak kaldı.

Devrimci-demokrasi, küçük-burjuva ideolojik çizgisini küçük-burjuva bir sosyal taban üzerinde örgütsel yapıya kavuşturdu. Tabiatıyla, disiplin anlayışları ve uygulamaları da küçük-burjuva kültürün ürünü oldu. Böyle olunca, saflarda devrimci inisiyatifi, yaratıcılığı, düşünsel kapasiteyi geliştirmeyi, bilinçli davranışı örgütlemeyi, kadrolara bağımsız siyasal kimlik kazandırmayı değil, şeflerin

otoritesine kaba riayeti, yaratıcılığı, inisiyatifi, bağımsız iş yapma gücünü ve düşünsel kapasiteyi darbelemeyi, taban denetimi ve eleştirilerini bastırmayı, katkılarını yadsımayı ifade eden "düşünen önderler, uygulayan militanlar" pratiği çıktı ortaya.

Bu akımlar bolşevik disiplinin sınıfsal karakteri üzerinde düşünme ihtiyacı duymadılar. Bolşevik disiplinle Rus devrimci proletaryasının ilişkisi nedir, hangi süreçlerden geçerek bolşevizm ve proleter disiplin özdeşleşmiştir? vb. üzerinde hiç düşünmediler.

Liberal gruplar geleneksel hareketin küçük-burjuva sınıfsal zemin ve kültürünün ürünü pratiğini bolşevik partisine karşı saldırı gerekçesine dönüştürdüler. Özellikle Sovyetler Biriliği'nin çöküşü ve dağılmasından sonra Bolşevik Partisi ve bu partinin uyguladığı sağlam disiplin şahsında proletaryanın devrimci örgütüne yönelik saldırılar görülmedik bir hız ve boyut kazandı. Bu saldırıların en baş hedeflerinden biri de öncü-devrimci bir sınıf partisinde iktidar perspektifi ve misyonuna sıkı sıkıya bağlı bağlı olan disiplini oldu.

Komünist hareket küçük-burjuva devrimci kültürden koptu ve bu kültürün ürünü disiplin ve demokrasi anlayışına savaş açtı. Örgüt içi demokrasiye ve üyelik haklarına saygıya çubuk büktü. Bu çubuk bükmenin yolaçtığı yan sonuçlar kuşkusuz oldu. Geleneksel hareketin kültürüyle yoğrulmuş, devrimci kişilikleri bu zemin üzerinde şekillenmiş kimi unsurlar şahsında ortaya çıktı bu yan sonuçlar. EKİM'in sürecine kapılarak saflarınıza katılan, ancak gerekli dönüşümü yaşayamayan bazı unsurlar, proletarya partisinin demokrasi anlayışıyla hiçbir ilgisi olmayan bir "demokrasi" anlayışıyla karşımıza çıktılar. Küçük-burjuva tek yanlılığın ürünü olan bu çarpık demokrasi anlayışı, kendisini, görevlerde ihmal, disiplinsizlik, herşeyi önderlikten beklemek, sürekli yukarıyı didikleyen sözümona kişilik gösterileri, eleştiri adına dedikoduculuk, kısımcılık, kuralsızlık olarak gösterdi. Ancak tüm bu olumsuzluklar hareketimizi doğru bildiğini uygulamaktan alıkoyamadı. Tersine, hareketimiz ideolojik mücadeleyi kollektifin gücüyle birleştirerek, bu olumsuzlukları yeni kültürü kökleştirmenin bir vesilesine dönüştürdü. Öteki şeyler bir yana, Genel Konferans'larımızın metinleri ve tartışma tutanakları bunun en somut kanıtlarıdır.

EKİM'de disiplin...

EKİM örgüt içi demokrasiye büyük bir önem vermiş, ama bunu bir istismar alanına dönüştürmeye kalkanlara da aynı ölçüde katı ve uzlaşmaz bir tavır almıştır. EKİM'i geleneksel hareketten ayıran en önemli özelliklerden birisidir bu. Geleneksel küçük-burjuva harekette ya disiplin adına örgüt içi demokrasiyi hiçe sayan şeflik sultası hüküm sürmüştür, ya da demokrasi adına ideolojik omurgasızlığın ürünü aydın bireyciliği, anarşizm veya liberal laçkalık örgütlenmiştir.

EKİM bu eski disiplin ve demokrasi anlayışının ideolojik ve sınıfsal mantığının reddi üzerinde şekillenen örgüt kültürüne sahiptir. Dolayısıyla, EKİM'in bu soruna yaklaşımı, onun ideolojik çizgisi, bu çizginin sınıfsal mantığı üzerinden anlaşılabilir.

EKİM, siyasal çalışmasında ve örgüt yaşamında *"düşünce ve bilincin en yüksek düzeyini temel"* almaktadır. EKİM'in proleter demokrasiye, düşünen, yaratan, eleştiren, katkı yapan, inisiyatifli davranan, atak ve savaşçı üyeye / militana özel önem vermesinin bütün bir sırrı buradadır. Bunu anlayamayan, EKİM'in demokrasisinden ve disiplininden bir şey anlayamaz.

İllegal-ihtilalci bir örgütte demokrasi göreli, disiplin mutlaktır. Ama devrimci proletaryanın disiplini zora ve zorbalığa dayanmaz. Devrimci proleter disiplin düşünce gücüne ve bilince dayalıdır. Gönüllü bir disiplin olmasının temeli de budur. ***"Bu disiplinin, geçmişte de, bugün de ana fikri şudur: Proletarya devriminin ve komünist partisinin çıkarları her şeyin üzerindedir." "En sıkı disiplini uygulamamızın ve onu korumamızın temel koşulu sadakattir."*** (Lenin, vurgular bizim.)

Devrimci bilinçten güç almayan, proletaryanın devrimci davasının/sosyalizmin açık inancını yüreğinde taşımayan, kapitalist vahşetin iğrenç yüzünü kavrayamayan, insanlık acı ve açlık içinde inlerken asalak sınıfın göz kamaştırıcı yaşamından tiksinmeyen bir militanın parti disiplinine sonuna kadar sadık kalması düşünülebilir mi? Ya da büyük

kahramanlıklar gösteren, saygın fedakarlıklarda bulunan, zulüm çemberinde düşmanıyla birlikte ölümü küçümseyen devrimci militanların bir dönem sonra çürüyüp dökülmelerinin nedeni yalnızca dışsal faktörler olabilir mi? Yıllardır "bolşevik disiplini" uyguladıklarını iddia edenler sayısı bir elin beş parmağını geçmeyen kalıcı devrimci kadroyu neden birarada tutamıyorlar? Ya da bolşevik disiplini saflarında egemen hale getirdiklerini öne sürenler en pespaye laçkalığa düşmelerini, ya da buna açıktan prim vermelerini hangi disiplin anlayışıyla izah ediyorlar?

Komünistlerde disiplin bilinçli ve gönüllü bir yaşam tarzıdır. Proletaryanın devrimci kültürünün dolayısız sonucudur. EKİM, bu açık perspektif üzerinden "düşünen militan"a, saflarında demokrasiyi egemen kılmaya büyük önem verdi. EKİM'in demokrasi anlayışında "düşünce ve bilincin en yüksek düzeyini temel" alarak sarsılmaz bir disipline gönüllü uygulama alanı kazandırma kaygısı vardır. Bunu anlayamayan EKİM'i anlayamaz.

Peki bu açık perspektifin saflarımızda yeterli düzeyde içselleştirilebildiği, bu anlamda EKİM'de disiplin sonunun çözüldüğü söylenebilir mi?

Herşeyden önce disiplin sorunu bir takım kuralların uygulanmasına indirgenemeyecek denli geniş kapsamlı bir sorundur. Bu sorunun kesin çözümü uzun bir mücadele sürecini gerektirir. Lenin'in konuya ilişkin olarak bolşevizm deneyiminden süzüp çıkardığı sonuçlar, devrimci sınıf partisinde disiplin sorununun kesin çözümü ve disiplini güvencelemenin koşullarını son derece açık bir biçimde ortaya koymaktadır:

*"Ortaya çıkan ilk sorular şunlardır: Proletaryanın devrimci partisinin disiplini nasıl korunmaktadır? Nasıl denetlenmektedir? Nasıl güçlendirilmektedir? Önce, proletarya öncüsünün sınıf bilinciyle ve onun kendini devrime adamasıyla, onun sağlamlığı, özverisi ve kahramanlığıyla. İkincisi, çalışan insanların en geniş yığınlarıyla, başta proletarya ile, **ama aynı zamanda** çalışan insanların **proleter** olmayan yığınlarıyla belirli ölçüde bağ kurma, en yakın ilişkiler sürdürme, ve -eğer dilerseniz- onların içinde erime yeteneğiyle. Üçüncüsü, bu öncü tarafından uygulanan siyasal önderliğin doğruluğuyla, geniş yığınların, doğru olduklarını **kendi öz deneyimleriyle** görmeleri kaydıyla, siyasal strateji ve taktiklerinin doğruluğuyla. Bu koşullar olmaksızın, görevi burjuvaziyi devirmek ve toplumun tümünü değiştirmek olan gerçekten ileri sınıfın partisi olma yeteneğindeki bir partide, disiplin sağlanamaz. Bu koşullar olmaksızın, disiplini yerleştirmek için yapılan bütün girişimler, kaçınılmaz olarak başarısızlığa uğrar ve laf ebeliği ve soytarılıkla sonuçlanır. Öte yandan, bu koşullar birden ortaya çıkmaz. Bunlar ancak uzun çaba ve çetin deneyimlerle yaratılırlar: Bunların yaratılması, bir dogma olmayan, ancak son biçimini gerçek yığın hareketinin ve gerçek devrimci bir hareketin pratik eylemiyle yakın ilişkisi içinde alan, doğru devrimci teoriyle kolaylaştırılır." ("Sol" Komünizm..., Sol Yayınları, s.12-13)*

EKİM'de disiplini sağlamanın bugünkü güvencesi

"Devrimci teori, devrimci örgüt ve devrimci sınıf -komünist hareket, bu üç temel boyut üzerinden bir siyasal-örgütsel kimlik oluşturmuş, partileşme sürecini bu cephelerde belirgin mesafeler katederek bugün belli bir yere getirmiştir. Bu üç alandaki gelişmenin organik ifadesi olan bir komünist gelişme süreci, komünist hareketin teorik ve pratik başarısının tartışmasız kanıtıdır. Türkiye'nin 30 yıllık sürecine önyargısız bakan herkes, bu üç temel niteliğin ilk kez olarak bir hareketin şahsında organik olarak ete-kemiğe büründüğünü görmekte bir güçlük çekmeyecektir. Bu sürecin kendine özgü, kendine uygun düşen bir kültür, bir ahlak, bir değerler sistemi yarattığını belirtmek ise gereksizdir." (Ekim, sayı: 177, 15 Eylül '97)

Parti kuruluş kongresini toplama süreci içindeki komünist hareketin teorik, siyasal ve örgütsel perspektifleriyle bütünleşmiş, proleter kültür, proleter ahlak ve proleter değerler sistemini siyasal kimliğinde sindirmiş, bir dizi sınavdan geçmiş, partimizin kurulmasını olanaklı hale getirmenin onurunu taşıyan bugünkü kadro birikimimiz; partimizde disiplini güvenceye almanın en önemli teminatlarından biridir. Partimizde bu disiplinin ideolojik-siyasal

temeli son derece sağlamdır. Bu temel üzerinde bugün için asıl ve belirleyici rolü oynayacak olan ilk faktör ise; komünistlerin sahip oldukları sınıf bilinci, kendilerini devrime adamada tam bir kararlılık, kavgada sarsılmaz bir irade sahibi olmak, sınırsız özveri ve kahramanlığıdır.

"Kendilerini devrime adamada tam bir kararlılık" sınıf devrimciliği kimliğininin en önemli hususlarından biridir. Yaşadığımız dönem itibarıyla önemi bir kat daha artmaktadır. Çünkü, yükselen bir sınıf ve kitle hareketi siyasal faaliyetin verimli olmasını olanaklı kıldığı gibi, örgütte disiplini oturtmayı da kolaylaştırır. Yükseliş dönemleri umutların hızla canlandığı, geleceğe güvenle bakıldığı dönemlerdir. Bu fedakarlık ve adanma duygularını güçlendirir. Sermayenin azgın saldırıları ve bir kontr-gerilla rejimi olan sermaye iktidarının dizginsiz terörünün püskürtülememesi geleceğe ilişkin umutlu bekleyişleri kırılmaya uğratmaktadır. Bu, örgütlerde diriliği besleyen ve güçlendiren nesnel toplumsal-siyasal bir atmosferden yoksunluk demektir. Bu nedenle, parti faaliyeti ve yaşamında düşünce ve bilincin, yani sağlam bir ideolojik kimlik ve bu kimliğin taşıdığı güçlü bir teorik birikimin önemi bir kat daha artmaktadır.

İdeolojik açıdan zayıf, kendilerini davaya adamada tereddütlü unsurlar örgüt disiplinine uyumda zorlandıkları gibi, en küçük bir problemi mücadeleden kaçışın gerekçesine dönüştürebiliyorlar. Böyle kişiliklerde zayıf olan, partinin ve proletarya devriminin çıkarlarını herşeyin üstünde tutma bilinci ve iradesi ile kendini davaya adama duygusundaki açık zayıflıktır. Tersinden, smıf bilinci açık, sınıf kini gelişmiş ve davayla bütünleşmiş devrimciler, disiplini bir yaşam tarzı olarak uyguladıkları gibi, örgüt içinde yoldaşlarıyla bazı sorunlar yaşasalar ya da örgütün kimi uygulamalarını tereddütle karşılasalar da, örgüt ve davayla olan bağlarından hiçbir şey yitirmezler/yitirmiyorlar.

Bolşevik partisinin tarihe geçen ve hala da aşılamayan en sıkı disiplini yaratmasının çözücü halkası *"proletarya öncüsünün sınıf bilinci ile onun kendini adamasıyla, onun sağlamlığı, özverisi ve kahramanlığı"* (Lenin) olmuştur. Bu, oluşum halindeki komünist işçi partimizin bugünkü kadrolarının titizlikle gözetmesi gereken bir hususdur. Yoldaşlarımız, partimizde disiplini güvencelemeye bugün için bu çözücü halka üzerinden bakmak zorundadırlar. Bu gözetilmesi gereken ilk temel hususdur.

İkincisi; smıf devrimcilerinin proleter yığınlarla kuracakları daha geniş bağlar ve proleter kitlelerle kaynaşarak onların içinde kelimenin devrimci içeriğiyle erime yeteneği göstermesidir.

Üçüncüsü; partide proleter ana damarı sürekli güçlendirme, sınıfın devrimci kuşağını partimizin motor gücü haline getirme çabasında azami titizlik gösterilmesidir.

Dördüncüsü; partinin devrimci toprağına düşecek her çekirdeği itinayla biçimlendirip, parti yapısının temel taşlarından birine dönüştürmektir. Bunun için kuvvetli bir devrimci iç atmosfer yaratmaktır.

Beşincisi; ayrık otlarının yeşermesine zemin bırakmamak, böylesi otların parti saflarını bozmasını engelleyecek azami bir uyanıklık ve titizlik göstermektir. Unutmamalıyız! Parti arınarak güçlenir, güçlendikçe arınır.

Tüm bunlar, bugünkü kadro çekirdeğinin asla ihmal edemeyeceği devrimci sorumluluklarıdır. Partinin proletaryanın geniş kitleleri üzerinde siyasal bir otorite haline gelmesi elbette bir süreç sorunudur. Ama bu süreci ilmek ilmek örmek, parti saflarında "merkeziyetçiliği ve demir disiplini başarı ile kurabil"mek, bugün için bugünkü kadro çekirdeğinin göstereceği performansa bağlıdır.

Sıçrayamayanın geriye düşeceği unutulmamalıdır. Çevre-grup ruhunun bütün izleri silinecektir. Alışkanlıkların gücüne karşı amansız bir savaş başlatılacaktır. Devrimci sınıfa layık, illegal-ihtilalci partinin kadroları gibi davranmak bir kimlik özelliği haline getirilecektir. Teoride, politikada, örgütsel yaşamda... Kültürde, ahlakta ve değerleri taşımada...

Proletarya devriminin ve komünist işçi partisinin çıkarları herşeyin üzerindedir. Bu tarihin ve toplumların gördüğü en büyük sadakat demektir. Gerçek komünistlere düşen görev ise buna uygun davranmaktır.

Kürt sorunu ve günlük propaganda

Kürt halkının ulusal kurtuluş mücadelesinin haklılığını ve sömürgeci sermaye devletinin bu mücadeleye karşı yürüttüğü kirli savaş gerçeğini işçi ve emekçilere anlatmak günlük propaganda ve ajitasyonumuzun temel bileşenlerinden biridir. Sermaye devletinin işçi sınıfını zehirleyen şoven-ırkçı propagandasına gün be gün maruz kalan Türk işçilerinin Kürt halkının özgürlük mücadelesine hiç de sıcak bir yaklaşım içinde olmadıkları bilinen bir gerçektir.

Bu koşullarda propaganda ve ajitasyonun yaratıcı yol ve yöntemlerle yapılması gerekmektedir. Doğru bir taktik yaklaşımla bu sorunda şoven-milliyetçi etkilenmeyi kırmak kitle çalışmasında yüklenme alanlarımızdan biri olmalıdır. İdeolojik yaklaşımlarımızın, işçilerin somut bilgilerinden, görünen gerçeklerden hareketle anlatılması büyük önem kazanmaktadır.

* Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkı doğrultusunda mücadele etmesinin meşru bir hak olduğunu, Kıbrıs veya Bulgaristan Türkleri, Müslüman Bosna ya da Çeçenistan halkı söz konusu olduğunda bu hakkı hatırlayanların ve savunanların Kürt halkına gelince unutmasını, buradaki ikiyüzlülüğü ve tutarsızlığı kullanarak işlemeliyiz. Ulusal çıkarların korunması adına kardeş Kürt halkına karşı işlenen insanlık suçlarının, gerçekte sermaye sınıfının ve emperyalizmin çıkarları için işlendiğini, Kürdistan topraklarının özel ve stratejik konumundan hareketle anlatmalıyız. Yeraltı ve yerüstü kaynaklarının zenginliği, Ortadoğu'da petrol yataklarının denetimi için yapılan emperyalist savaşlar vb...

* Ulusal sömürü ve baskının sınıfsal sömürü ve baskının bir başka biçimi olduğunu önemle vurgulamalı ve anlatmalıyız. İşçi sınıfının ürettiği artı değere el koyan burjuva sınıf egemenliği, bu sorunda bütün bir halkın kaderine hükmetmektedir. Nasıl ki işçi sınıfının sömürüye karşı onurlu bir mücadele vermesi meşrudur, Kürt halkının da kendi kaderini tayin etmek için verdiği mücadele meşrudur. Kürt halkının boyun eğmesini savunan bir işçi, kendisini sömüren sermaye sınıfına karşı kendisinin mücadelesinin meşruluğunu savunmakta zorlanacaktır. Aynı fabrikada aynı tezgahta birlikte sömürülen Kürt, Türk tüm milliyetlerden işçilerin ortak mücadelesini örgütlemenin bir ayağı da, benzer bir sömürü ve baskıya maruz kalan Kürt halkının mücadelesini desteklemektir. "Yaşasın halkların kardeşliği, işçilerin birliği!" sloganı günlük propaganda içinde yaygınlaştırılmalıdır.

* Kardeş Kürt halkına karşı yürütülen kirli imha savaşından işçi ve emekçilerin hiçbir çıkarının olmadığını, bu savaşta yokedilmeye çalışılan koskoca bir halk olduğunu ve bu insanlık suçuna ortak edilmeye çalışıldığımızı, bunlara ortak olduğumuz oranda da en küçük haklarımızın dahi gaspedilmesine sessiz kaldığımızı, çünkü sermaye devletinin bu kirli savaşı bahane ederek bizden fedakarlık istediğini vb. anlatmalıyız. Sermaye devletinin, kapitalist ekonominin içinde debelendiği krizin yanısıra, aynı zamanda kirli savaşın faturasını işçi ve emekçilere ödetmek için da paket üstüne paket açtığını, özelleştirme saldırısına hız verdiğini, işsizliğin hızla arttığını, işçi ve emekçilerin en çok yararlandığı hastanelerin bile özelleştirme kapsamına alındığını, eğitimin tamamen paralı hale getirildiğini, bütün bunlara sessiz kaldığımız sürece sermaye sınıfının daha da fazlasını isteyeceğini göstermeliyiz.

* Çeteleşen devlet gerçeğini en geri işçiye bile anlatmak için, Susurluk sonrası gelişmeler, bu konuda burjuva medyaya bile yansıyan somut olgular, geniş bir malzeme sunmaktadır. Bu malzemeyi en iyi şekilde kullanmalıyız. Kirli savaşın örtüsü altında yürütülen uyuşturucu ticaretini; infaz tehditleriyle toplanan haraçları; kumarhane ve kirli paraların paylaşımı kavgalarını ve bütün bu pislikleri yapanların "vatan, millet" nutukları atmasını; gerçekte ise kendi sefil çıkarlarından başka bir şey düşünmediklerini; Kürt ve Türk gençlerinin kanları üzerinden servet sahibi olduklarını vb. işlemeliyiz. Kendi çocukları tatil yörelerinde askerlik yaparken, işçi ve emekçilerin çocuklarının kirli savaşa sürülmesi ve ölmese bile insanlık dışı bir savaşın canlı cesetleri haline gelmesi, somut örneklerle işlenmelidir. (Askeri hastaneler bu kirli savaş nedeniyle tüm dengeleri alt-üst olmuş canlı cesetlerle doludur.)

* En son açıklanan Susurluk Raporu'nun da gösterdiği gibi, sermaye devleti, bu kirli işlere değil bunun denetim dışına çıkmasına karşı olduğunu; haksız ve kirli olan bir savaşın haksız ve kirli kazançlar kaynağına dönüşmesinin kaçınılmaz olduğunu; çeteler arasında bu kazancı paylaşmanın savaşının yaşandığını; bütün devlet aygıtının, (MGK, MİT, ordu, polis, özel tim, partiler, meclis, milletvekilleri vb.) bu pisliğin içinde olduğunu ve bütünüyle çürüdüğünü göstermeliyiz. M. Ağar yaptıkları katliamların hepsinin de

* Kontr-gerilla, özel tim, komanda gibi katliam aygıtlarının sadece Kürt halkına karşı değil, aynı zamanda işçi ve emekçilerin mücadelelerini bastırmak için de örgütlendiğini; burjuva kalemşörlerin kirli savaşı gerçek bir tatbikat olarak değerlendirmelerinin gerisinde bu gerçeğin gizli olduğunu; kirli savaşta uzmanlaşan bu katliam çetelerinin gelişecek işçi emekçi mücadeleri için büyük kentlerde konumlandırılmaya başlandığını anlatmalıyız. '77 1 Mayıs gösterilerini kana bulayanın, en küçük grev, gösteri veya direnişin karşısına dikilenin aynı militarist-faşist aygıt olduğunu; bütün ulusun güvenliği ve huzuru için beslenen polis, ordu ve diğer silahlı çetelerin gerçekte bir avuç sermaye sınıfının çıkarları için işçileri-emekçileri ve Kürt halkını baskı altında tuttuğunu; gerçekleri görerek başkaldıranları susturmak için her türlü zulmün uygulandığını; bu insanlık dışı zulmü perdelemek için "terörist", "vatan haini", "komünist" vb. demagojilerin kullanıldığını anlatmalıyız.

Bu koşullarda işçi sınıfının iki seçeneği olduğunu bütün açıklığıyla göstermek propagandanın bağlandığı yer olmalıdır. Ya milliyetçi-şoven duygularla hem kendi çıkarlarına ve geleceğine ihanet içinde olacak, hem de Kürt halkına karşı yürütülen kirli savaşın suç ortağı olacak; ya da, enternasyonalist sınıf bilincinin bir gereği olarak ezilen ve sömürülen Kürt halkının haklı davasına destek vererek, sömürgeci Türk devletinin karşısında kendi sınıf çıkarlarıyla birlikte ezilen-sömürülen tüm kesimlerin çıkarlarını kararlı bir şekilde savunabilecektir.

Ö. ESİN

Yerel sınıf-fabrika çalışması

(Başta rafı s.11'de)

fabrikalarının yanısıra petro-kimya (Petkim-Tüpraş) ve deri (Menemen Organize Sanayi) özel bir önem taşıyor. Petkim işçisi özelleştirme saldırısı ile karşı karşıya ve yarın gelişecek olan muhtemel direnişin seyri sınıf hareketini bölge hatta ülke düzeyinde etkileyecek önemde. Menemen deri sektöründe ise sefalet ücretleri, sendikal ve sosyal haklardan yoksunluk, son derece ağır ve sağlıksız çalışma koşulları nedeniyle mücadele dinamikleri güçlü. Yanısıra bölgede bir süredir yoğunlaşan sendikal örgütlenme çalışmaları var. Patronlar sendikal örgütlenmeye geçit vermemek için yaygın işçi kıyımlarıyla saldırıyorlar ve bununla bağlantılı olarak çeşitli direnişler yaşanıyor. Menemen Deri, Tuzla Deri örneği gibi bölgede işçi hareketinin ileri militan kollarından biri olmaya aday gözüküyor. Sınıf çalışmasında bu iki sektörde işçi hareketine müdahale ve içerden çalışmanın imkanlarını yaratmak önümüzde şimdiden görev olarak duruyor.

Çiğli Organize Sanayi Bölgesinde tekstil, metal, gıda, plastik vb. işkolları öne çıkıyor. Orta ve küçük ölçekli toplam 500 kadar fabrika-işletme var. Ama bölgede görece büyük (100-500 arası işçinin çalıştığı) fabrikalar genellikle tekstil işkolunda. Bu yüzden tekstil fabrikalarındaki mücadelenin seyri, organize sanayinin genelinde sınıf hareketinin yakın geleceğinde belirleyici olmaya aday gözüküyor.

* Sınıf çalışması içindeki örgütlü güçlerimizin tamamı işçi ve emekçi kökenli yoldaşlarımızdır. Yoldaşlarımızın çoğunluğu bizzat fabrika işçisi olan ya da geçmişte işçilik deneyimi olan ve gene çoğunluğu genç olan yoldaşlardır. Hareketimizin kendi sınıfsal maddi zeminine giderek daha çok oturması ve buna bağlı olarak kadro güçleri alanında yaşanan dönüşüm ve arınmanın yereldeki uzantısıdır bu. Kadrolaşma görevleri ile ilgili bölümde daha somut olarak üzerinde duracağız. Ama şunu belirtelim. Yerel komünist çalışmada proleter devrimci sınıf damarından ve gençliğin dinamizminden şimdiden kendi güçlerimiz üzerinden dolaysız olarak besleniyor olmamız, inisyatifli bir alan-organ çalışmalarını inşa etmenin, partili çalışma tarzını, partili yerel organları, partili kadroları yaratmanın diğer bir temel dayanağı olacaktır.

İzmir İl Komitesi'nin Raporu'ndan...

Yerel sınıf-fabrika çalışması

* Bugün tüm güçlerimiz belirlenmiş alan ve fabrika birimleri üzerinden sınıf-kitle çalışması pratiği içine girmiş durumdadırlar.

* Yaşanan bir kesinti döneminden sonra sınıf kitle çalışmasında yeniden adım atıyoruz. Büyük ölçüde yeni güçler üzerinden, ama geçmiş yerel çalışmanın birikim, deneyim ve politik etkisinden güç alarak ilerliyoruz. Bununla birlikte, yukardan aşağıya ve bir bütün olarak yeni bir çalışma tarzını, partili çalışma tarzını alanda, organlarda ve kadrolarda içiçe geçmiş halkalar şeklinde inşa ederek kazanılmış bir mevzi haline getirmek sorumluluğu ile yüzyüzeyiz.

* Bunu başarmanın koşulları ve imkanları üzerine bir tartışmanın kendisi bile gereksiz. İdeolojik çizgimiz ve partili kimliğimizin teorik, siyasal, örgütsel alanlarda toplam birikimi, yerelde partili çalışma tarzını kazanmanın da yol gösterici temel dayanağıdır. Yerel çalışmanın gelecek seyri, bu birikimi kuşanma ve hayata geçirme sorumluluğunun hakkını ne ölçüde vereceğimize bağlı olarak şekillenecektir. Yerel örgütün alan-birim-kitle temelinde siyasal sınıf çalışması pratiği içine girmesi, ideolojik çizgimizi daha derinlikli ve parti kimliğimizin birikimlerini daha bütünlüklü özümsemeyi hem yakıcı bir ihtiyaç olarak dayatmakta, hem de bunun gerçekleşmesini her bakımdan kolaylaştırmaktadır. Önümüzdeki sürecin en kritik halkalarından biri budur. Bunu bugün tehlike sinyali verdiği için değil, ama geçmiş süreçte kendiliğindenci yaşandığı ölçüde yetersiz kalan bir yöne dikkat çekmek ve yerel faaliyetin geleceğini tayin etmede kendi sorumluluklarımızın altını kalınca çizmek açısından vurgulamak ihtiyacı vardır. Bu, yerel çalışmanın eski ve yeni bütün güçlerini kapsayan bir değerlendirmedir.

* Partili kimliğimizin toplam birikimlerinin, somutta sınıf-kitle içinde siyasal çalışma alanında ve örgütün bu çalışma içinde inşası cephesinde hareketimizin kazandığı pratik deneyim ve tecrübe birikimi ile birleşip zenginleşmesi de, yerelde siyasal sınıf-kitle çalışması ve örgütsel inşanın adımlarını daha hızlı daha etkili atmak için bir diğer olanaktır. Bu açıdan da toplamda örgüt çalışmasının pratik deneyimlerinden yaratıcı bir tarzda yararlanmak ve yerel deneyimlerimizi MYO üzerinden sistemli olarak aktarmak ek ve özel bir sorumluluk alanı oluşturmaktadır.

* Sermayenin genelde ve yerelde devam eden şiddetli saldırıları; işçi sınıfının tüm sektör ve kesimleri için her gün daha da ağırlaşan sömürü ve gitgide dayanılmaz hale gelen çalışma ve yaşam koşulları; buna bağlı olarak bölgemizde sınıf hareketinin fabrikalar zemininde hareketlilik-mücadele-direniş ivmesinin artması; metal, tekstil ve deri başta olmak üzere sendikasız işyerlerinde yoğunlaşan sendikal örgütlenme çalışmaları; sonu gelmez hak gasplarına karşı patlak veren ve sendika ağalarının barikatını da aşma gücünü gösteren kitlesel militan direniş örnekleri (son olarak bin Taç Tekstil işçisinin fabrika işgali); sınıfa dönük saldırılarla bağlantılı olarak çeşitli kitle protesto eylemlilikleri (özelleştirmelere karşı mitingler vb.) ve kitle hareketindeki bu canlanma ve tabandaki çıkış arayışıyla da bağlantılı olarak değişik kesimlerin işçi çalışmasına (İDAD, Çiğli İşçi Kurultayı vb.) yönelmesi ya da hız vermesi ve bunun ortaya çıkardığı çeşitli platform ve imkanlar; kamu emekçilerinin artan hareketliliği; Enerji santrallerinin, Tekel'in, Tüpraş'ın özelleştirme saldırısından dolayı yaşanan kaynaşma ve eylemlilik... Tüm bunlar sınıf hareketine devrimci önderliğin yakıcı öznel sorumluluğunu olduğu kadar, siyasal sınıf kitle çalışmasında sonuç alıcı bir pratiği kolaylaştırıcı, hızlandırıcı bir nesnel zeminin varlığını gösteriyor.

* Sınıf çalışmasında geçmişte olduğu gibi Çiğli Organize Sanayi ve Menemen-Aliağa hattı iki temel yoğunlaşma alanımız. Bu iki alan Bakırçay havzası olarak aynı bölge kapsamına girmiyor. Bunlardan birincisinde tekstil fabrikaları, ikincisinde ise metal-demir çelik fabrikaları alan çalışmaları içinde ayağımızı öncelikle basacağımız birimlerdir.

Menemen-Aliağa hattında demir-çelik

(Devamı s.10'da)

Metal işkolundan gözlemler ve görevler

Sermaye iktidarının boyunduruğu altında olmak, işçi sınıfının diğer sektör ve kesimlerinde olduğu gibi metal işçileri açısından da köleler gibi çalışmanın karşılığında sefiller gibi yaşamak ve bu kadarıyla dahi bir gelecek güvencesinden (tensikatlar, işsizlik, mezarda emeklilik, SSK'nın tasfiyesi vb.) yoksun olmak anlamına geliyor.

Sermayenin saldırıları dur durak bilmiyor ve işçilerin çalışma-yaşama koşulları metal işkolunda da sürekli daha kötüye gidiyor. Sefalet ücretleri, kazanılmış sosyal hakların gaspı, ağır iş koşulları, iş cinayetleri, işçi kıyımı, taşeronlaştırma, esnek üretim adı altında keyfi, kuralsız, dizginsiz sömürü vb., genelde olduğu gibi İzmir'de de metal işçilerinin mücadele gündeminde öne çıkan yakıcı sorunlarını oluşturuyor. Sermaye bu saldırılara, işçileri örgütsüzleştirerek, parça parça bölerek, aralarında rekabeti körükleyerek, öncüsünü kıyarak, sendikal örgütlenmenin içini boşaltarak, altını oyarak, sendika ağaları barikatını yükselterek, boyun eğdirmeye çalışıyor.

İşçiler arasında yaratılan (formen, idari kadro, sendikalı, sözleşmeli, taşeron vb.) bölünme ve rekabet, buna Alevi-Sünni, Türk-Kürt, düzen içi sağ-sol vb. şekillerde yaşanan bölünme ve gruplaşmanın eklenmesi, sınıf içinde mücadeleci işçilerin hem sayısal azlığı (bu kesimi hedef alan işçi kıyımı kesintisiz olarak sürüyor) hem de olduğu kadarıyla kitle-komite tarzı çalışmadan uzaklıkları, bir yandan sendikal örgütsüzlük ve diğer yandan sendikal ihanet cenderesi vb. koşullarınd, İzmir metal sektöründe patronlar şimdilik duruma hakim görünüyorlar.

Ama bu hakimiyet sermayenin daha da dizginsiz saldırması anlamına geliyor. Bu ise tersinden çıkış arayışlarını ve mücadele dinamiklerini (saldırılara karşı direnme savunma, çalışma ve yaşam koşullarındaki kötüye gidişin önüne geçme yönüyle) yeniden ve yeniden besliyor.

Sendikal örgütlenmenin mevcut olmadığı işyerlerinde sendikal örgütlenme çalışmaları, bu cendereden çıkış arayışı ve işyeri bazında kitlesel hareketlenme dinamiği olarak açığa çıkıyor. Bu çalışmalar eğer daha başlangıç evresinde patronların karşı saldırısına maruz kalmazsa, işçilerin çoğunluğunu sendikaya üye yapmak noktasında genellikle sonuç da veriyor. Ama patronlar bu durumu öğrenir öğrenmez tensikat silahını kullanıp şiddetli karşı saldırıyı anında örgütlüyorlar. Bu aşamada, militan sınıf mücadelesi ve sınıf dayanışması yerine, sendikacıların "yetkiyi aldık, çoğunluğu kazandık, mahkemenin sonucunu bekleyelim, yasal yolları sonuna kadar kullanalım, işyerini işgal etmeyelim, dışardan dayanışma-destek örgütlemeyelim, işin içine siyaset bulaştırmayalım, çizmeyi aşmayalım" vb. şeklindeki "yumuşak" tarzının, patronların verdiği "sert" yanıt karşısında tuz-buz olmasının da önemli etkisiyle, sendikal örgütlenme çalışmaları genelde yenilgiyle sonuçlanıyor. Örneğin Külahçıoğlu Metal fabrikasında 160 işçiden 130'u sendikal çalışma nedeniyle işten atılıyor. Patronlar işi bu kadar sıkı tutuyor. İşçiler ise sendikal çalışma için o kadar emeğin sonrasında en kritik evrede, tayin edici militan savaşı veremeden yenilme akibetine uğruyorlar. Yenilgi dövüşerek alınsa, bunun kendisi önemli bir kazanım olacak ve gelecek zaferlerin önünü açacak. Bugün bir benzeri Çiğli Organize'de bir başka metal fabrikasında (Dikkan Metal) yaşanıyor. Sendikalaşma çalışmasının başını çeken 16 öncü işçi işten atılmış durumda ve içerde işçiler üretimi durdurdular. Ama sendikacılar, gece fabrikadan çıkmama, fabrika önünü ailelerin desteğiyle direniş alanına çevirme, eylemli sınıf dayanışması vb. konularda "zamanı değil, önce yasal yolları sonuna kadar kullanalım, patron temsilcileriyle yeniden görüşelim, içerde geri bilinçli MHP'li, RP'li işçiler var, bu tür aşırı eylemler ters tepki

yaratır, kitle hazır değil" vb. yaklaşımı içindeler ve öncü işçileri de kendi çizgilerine bağlıyorlar.

Sendikal örgütlenmenin mevcut olduğu daha büyük ölçekli işyerlerinde ise (sorunlara az çok duyarlı işçileri "şerefsizler!", "satılmışlar!" diye adlandırdıkları) Türk Metal-İş, Özçelik İş gibi sendikal ihanet şebekelerinin ve yanısıra faşist taşeronların eliyle işe sokulan geri eğilimli (milliyetçi, şoven ve faşist) işçilerin varlığı, patronun kısım kısım örgütlediği muhbir ağı, geçmişte yenilgiyle sonuçlanan çeşitli girişimler, işçiler arasında bölünme ve rekabetin kurumsallaştırılarak pekiştirilmesi -tüm bunlar kitlede "bir şey yapılamaz!" ruh halini besleyen bir rol oynuyor.

Ama yüzeydeki bu görüntüye aldanmamak, işçilerin söylemine takılıp kalmamak gerekiyor. Sabah böyle düşünüp böyle söyleyen işçilerin bile akşam ne yönde davranacağını kestirebilmek mümkün değil. Durumundan memnun olan, haline şükreden, zamanla düzelir diyen tek bir işçi yoktur. Hepsi diken üstündedir. Hoşnutsuzluk ve kayıtsızlık, boyun eğme ve öfke, bekleyiş ve sabırsızlık, ilerilik ve gerilik içiçe yaşanıyor. Kanalını bulduğu an harekete geçmeye ve patlamaya hazır bir dinamik demektir bu. İşyerleri bazında sorun bu dinamiği örgütleyip harekete geçirecek kararlı bir önderlik ve sistemli soluklu bir kitle çalışmasıdır.

Sendika ağaları ihanet şebekelerini merkez şube ve işyeri temelinde bir kez örüp patronla işbirliği içinde bunu pekiştirdiğinde, mevcut "sendikal örgütlülük" işçiler üzerine giydirilen bir deli gömleğine dönüşmeye başlıyor. Sınıf mücadelesi yönünde taban inisyatifini daha filizlenmeden boğmanın bir aracı olarak işlev görüyor. Bu özellikle Türk Metal örneğinde böyle. Yerelde Öz Çelik-İş'in pratiği de çok farklı görünmüyor. Türk Metal-İş mafyası işyeri temsilcilerini ispiyon şebekeleri halinde örgütleyip işçilerin hak arama eğilimleri karşısında işverenin sigorta lambası olarak hizmet sunuyor. İşçi "sendikalı", ama örneğin sorunlarını gidip sendika işyeri temsilcisiyle konuşursa ve eğer sesini biraz yükseltirse yarın kendini kapı dışında bulabiliyor.

Tüm bunlar bu ihanet şebekesini sendikaların başından söküp atma mücadelesini sadece daha da yakıcı kılıyor. Sendika ağalarının barikatı ülke genelinde olduğu gibi, bölgede de, tek tek fabrikalarda da işçi hareketinin gerekli çıkışı yapamamasında belirleyici bir rol oynuyor. İşçilerin çoğu bunların ihanetlerinin farkında ve bu konuda çok fazla bir şey söylemek bile gerekmiyor. Sorun "bir şey yapılamaz!" ruh halini kırmayı başarabilmekten geçiyor. İşçileri "sendikalar bizimdir, işbirlikçi çıkar şebekelerini sendikalarımızdan söküp atacağız, kendi kaderimizi asalak sömürücülere ve onların uşaklarına teslim etmeyeceğiz" yönünde sarsmak ve harekete geçirmek gerekiyor. Bunun için, her bir işyeri-şube özgülünde somut teşhir, somut politika, somut görevler (örneğin işyeri temsilcileri, şube yönetimi seçimle belirlensin, ya da seçimler yenilensin, sendikanın gelir gider defterleri denetime açılsın, ihanet sözleşmesini tanımıyoruz vb. halkalar tespit edip bunun üzerinden kitle çalışması yürütmek) belirleyip oralardan yüklenmek ve mevziler kazanmak gerekiyor. Öncelikle bir iki işyerinde bu tür çıkışların yaşanması ve mevzilerin kazanılması, bölgede, sektörde geriden gelen kesimlerde (sendikalı-sendikasız) mücadeleyi ateşleyici, ileriye çekici bir rol oynayacaktır.

***

İşçiler arasında yaratılmaya çalışılan bölünmeleri örneklemeye çalışalım. Bölgedeki büyük bir demirçelik fabrikasının (bir vardiyada) toplam 15 kişinin çalıştığı küçük bir kısımmda işçilerin "statü" dağılımı şöyle: 3 formen, 2 idari kadro, 5 sendikalı, 3 sözleşmeli, 2 taşeron. Başlarında bir de kısım şefi ya da vardiya amiri mühendis var. Dağılım oranları her kısımda böyle değil, ama bölünme anlamında çeşitlilik genelde böyle. Bunların bir iki fabrika üzerinden içerden yapılan sınırlı gözlemler olduğunu da belirtelim.

Formenler sendika üyeliğinden istifa edip idari kadroya geçen ya da sendikaya hiç üye olmamış vasıflı işçiler arasından seçiliyor. Ücretleri ve ikramiyeleri kıdem durumlarına göre sendikalı işçilerle hemen hemen aynı. Sadece çalışma koşulları biraz daha rahat. Angarya iş yapmıyorlar genellikle. Patron idari kadroluları ve formenleri "tensikata maruz kalmama, dolayısıyla emeklilik hakkı, yanısıra çalışma verimine göre ücret artışı, prim" vb.

vaatleri üzerinden kendi safına çekmeye çalışıyor. Somut "ayrıcalıkları" ise "rütbeleri". Formen kendi kısmındaki diğer işçiler karşısında "söz sahibi" konumunda ve formenlik kısım şefliğine giden yolun bir alt basamağı. Böylece idari kadroya geçen işçinin "önü açık, geleceği parlak" gibi bir yanılsama körükleniyor ve tuzağın içine çekiliyor. Formenler hem bifiil işçi, hem de işyerindeki emir-komuta zincirinin işçi tabanı içindeki halkası olarak kullanılmaya çalışılıyor. Patron-şef-kısım amiri vb. yoluyla kendisine iletilen emirleri kısımındaki işçilere aktaran ve uygulanmasını sağlamakla yükümlü olan bir konuma çekilmeye çalışıyorlar. İşçilerin patronun dayatmalarına tepkileri de yer yer formenlere yöneliyor ya da onlar üzerinden kırılıyor. Patronlar kalite çemberleri, ISO9002 %100 verim ve kalite, önce fabrikanın rekabet çıkarları, bunun için fedakarlık, işyeri sorumluluk bilinci vb. ideolojik saldırılarını tek tek fabrikalarda sistemli olarak uyguluyorlar ve formenleri bu saldırının içerdeki dayanağı olarak kazanmaya, şekillendirmeye çalışıyorlar.

3 yıllık kıdemi olan sendikalı işçiler giydirilmiş olarak yaklaşık 50 milyon ücret alıyorlar, ek olarak yılda üç ikramiye ve yaşam koşulları her 6 aylık TİS dilimi sonrasında biraz daha kötüleşiyor. Tensikat kılıcı, kıdem tazminatlarının yanma, işsiz kalma, prim ödeyememe, emekli olamama tehditleri vb. üzerinden sürekli başlarında sallanıyor.

Sözleşmeli işçilere (vasıflı da olsalar) asgari ücretle bir yıl "akıllı uslu" çalışması şartıyla kadro vaadinde bulunuluyor. Fazla mesai ücretleri sendikalı işçilerden farklı (sendikalı işçilerde %100 zamlı) olarak %50 zamlı, ikramiye hakları ise yok. Bir yıl sonunda (bu koşullarda çalışmaya dayanabilenler içinden) "gelecek vaadeden" birkaçı ayıklanıp geri kalan kapı dışarı ediliyor ve yeniden sözleşmeli işçi alımına gidiliyor.

MHP'li taşeronlar Ülkü Ocakları'ndan referansla işçi yerleştiriyorlar. İşyerinde sefilleri oynayan bu taşeran işçiler asgari ücreti bile düzenli alamıyorlar ve en ağır-angarya işler onların sırtına yükleniyor. Bu geri işçilerde, faşist demaogogların sömürücü yüzlerini ve onlar tarafından hem kanları emilip hem de kan dökücü bölücü bir piyon olarak nasil kullanılmaya çalışıldıkları gerçeğini görmelerine zemin olacak bir sınıf kini birikmiyor mu? İçten içe birikiyor ve bunu açığa çıkarmak görevi de bize düşüyor.

Sermaye sınıfının dünya ölçeğinde ve ülke genelinde işçi sınıfına dönük olarak yükselttiği liberal ideolojik saldırı, tek tek fabrikalarda işçi-işveren ilişkileri zemininde de aynı eksende sistemli olarak hayata geçiriliyor. Örneğin ISO 9002 ile ilgili bir bildiri duvarlara asılıyor, bu konuda toplantılar yapılıyor ve işçilerden bu bildiriyi evlerine götürüp ezberlemeleri isteniyor! Ülke çıkarları demagojisi somutta fabrika çıkarları; ülke ekonomisinin çıkarları için fedakarlık demagojisi somutta fabrikanın rekabet çıkarları için fedakarlık; toplumsal uzlaşma demagojisi somutta işyeri sorumluluk bilinci; sosyal barış demagojisi somutta bozgunculuk yapma, ekmek kapına ihanet etme vb. demagojiler üzerinden karşılık buluyor. Bu ideolojik saldırı işçileri sersemleterek sınıf bakışaçısından ve sınıf mücadelesi yolundan saptırmaya çalışmanın bir aracı olarak işlev görüyor. Patronların amacı, her geçen gün daha da şiddetlenen, ağırlaşan, keyfileşen, kuralsızlaşan adı esnek kendisi vahşi olan sömürü koşullarına işçilerin boyun eğmesini sağlamak. Haksızı haklı, haklıyı haksız göstermek. Yanısıra sendikal ihanetin (ESK, ihanet sözleşmeleri, esnek üretim şakşakçılığı vb.) ve sendikasızlaştırma saldırısının ideolojik kılıfı oluyor yukardaki demagojiler. Bu liberal ideolojik saldırının, gerek ülke ve gerekse işyeri özgülü üzerinden siyasal teşhiri, işyeri çalışmasında hem günlük iktisadi mücadeleyi örgütlemenin bir gereği, hem de sosyalist propagandayı yükseltmenin bir olanağı olarak önem kazanıyor.

***

Metal işkoluna dönük bu gözlemler ve sınıf çalışmamızın genel deneyimleri üzerinden fabrika birim-kitle çalışma tarzımıza dönük olarak şunları söyleyebiliriz:

* Bölgede çalışmanın yapılacağı fabrika birimlerini isabetle seçmek ve güçlerimizi gereksizce dağıtmamak. Güçlerimizi ve çalışmamızı öncelikle sınırlı sayıda fabrikada yoğunlaştırmak.

* Bölge ve organ faaliyetinde, çubuğu fabrika-birim çalışmalarında derinleşmenin, içerden günlük sistemli bir kitle çalışmasını örgütleme görevlerinden tarafa özel olarak

bükmek. Bu, çalışma tarzımız açısından kazanılmış bir mevzi haline gelene kadar... Bu metal, demir-çelik fabrikalarındaki çalışma için daha özel bir önem taşıyor. Çünkü buralarda sonuç alabilmek, kalıcı mevziler kazanmak, sınıf hareketinin önündeki engelleri, barikatları aşmak, tekstil vb. işkollarına göre görece daha uzun soluklu bir çalışmayı, daha özel bir yoğunlaşmayı gerektiriyor.

* Birincisi, birimler temelinde günlük sistemli çalışma geçmiş süreçte alanımızda hep zayıf kalmış olan yönümüz ve bu zayıflık ancak özel bir yüklenme ile aşılabilir. İkincisi, bölge geneline dönük etkili ve sonuç alıcı bir yaygın faaliyet ancak bölge içindeki birimlere ayağını basan, oradan güç alan, yani onun kadroları, çalışma tarzı, deneyimleri, güçleri ve politik etkisi üzerinden başarıyla örgütlenebilir. Üçüncüsü, birimler yoldaşlarımızın içerden konumlandığı ve dolayısıyla kitle içinde siyasal-örgütsel çalışmamızı (çok çeşitli araç ve imkanlar üzerinden) yoğunlaştıracağımız alanlardır. Biz eğer içerden konumlanmanın bütün bu imkanlarına rağmen kitle çalışmasında mesafe alamıyorsak, kalıcı mevziler kazanamıyorsak, çalışma tarzımızda aksayan yönlerimizi öncelikle bu birim çalışmaları somutu üzerinden görmemiz ve gidermemiz gerekir. Birimlerde mesafe alamazsak, genel bir bölge ve kitle çalışması içinde güçlerimizi dağıtarak hiç mesafe alamayız. Çünkü kitle mücadelesini örgütlemenin ve kitle içinde komünist çalışmanın görevleri işin esasında değişmemektedir. Dördüncüsü, sınıf hareketinin bugünkü seyri de mevzi çıkışları koşullamakta ve mevzi direnişlerin geriden gelenlere yol gösterici bir çizgide örgütlenmesini gerektirmektedir.

* Bölge çalışması ile birim-fabrika çalışması bugün dahi birbirinin karşısına konulamaz. İkisi bugünden birbirini karşılıklı olarak besleyecek ve güçlendirecektir. Ama eğer çalışma tarzını doğru kurarsak ve birimler zeminine ayağımızı sağlamca basmayı başarırsak bu mümkündür. Biz sendikalara, işçi derneklerine, kitle eylemlerine, dayanışma etkinliklerine, bölgesel platformlara vb. bugünden müdahale edeceğiz, ama kendi başımıza ya da dar çevre ilişkilerimizle değil, esas olarak birimlerdeki çalışmamız üzerinden ve oradaki kitleyle birlikte (onun öncü, sınıf devrimci, komünist bir işçi bölüğü olarak).

* Bu açıdan birim çalışmasını, gerek özgül politika, özgül araçlar ve kitle mücadelesine katılma/örgütleme yönüyle, gerekse de komünist faaliyeti geniş siyasal-örgütsel görevler kapsamıyla somut olarak günü gününe takip etmek ve bu açıdan zayıf kalan yanları güçlendirmek sorumluluğu ile yüzyüzeyiz.

* Fabrikalarda kitle içinde siyasal çalışmayı, bölge-işkolu-işyeri özgülünde kitle hareketinin verili seyriyle ve öne çıkan somut mücadele görevleriyle bağlarını sıkıca kurarak günlük ve sistemli bir tarzda örgütlemeyi başarmak, pratik çalışmada bugün öne çıkan yüklenme alanımızı oluşturuyor. Burada göstereceğimiz başarı ve alacağımız mesafe, ayağımızı birim zeminine sağlamca basmanın ve kitle hareketinin de seyrine bağlı olarak sınıf kitle çalışmasında daha ileri görevlere, daha kapsamlı hedeflere, daha geniş alanlara geçmenin zeminini döşeyecek ve koşullarını olgunlaştıracaktır.

* Yöneldiğimiz bölge, işkolu ve fabrika birimlerinin kendi somutluğunda, sınıf mücadelesinin bugün öne çıkan yakıcı görevlerini ve kitle hareketinin mevcut seyrini gözeten özgül politikalarımızı şekillendirmenin adımlarını atıyoruz. Yerel bültenin yeni sayısında bu yönelişi görmek mümkündür ve iki temel bölge ve işkolu (metal-tekstil) üzerinden ve tek tek fabrika birimleri üzerinden mücadelesinin gündemindeki özgül somut sorunları ve görevleri de içermektedir. Bunları süreç içinde daha da olgunlaştırmak gerekiyor.

* Öncelikle, belirlenen somut görevleri, özgül politikaları, alanda ve birimde daha yaygın ve etkili tarzda kitlelerin mücadele gündemine sokmayı, bunun yaratıcı yol ve yöntemlerini geliştirmeyi, ve bunu da, kitleleri sınıf mücadelesine seferber ederken kitle içinde siyasal çalışmayı giderek daha güçlü örgütlemenin zeminine dönüştürmeyi başarmamız gerekiyor.

* Bunun bugünkü gereği, ilgili örgüt birimlerinde tek tek fabrikalardaki siyasal çalışmanın ve kitle hareketinin pratik seyri ve ihtiyaçlarının düzenli olarak gündeme almak, pratikte bu doğrultuda atılacak adımları doğru belirlemek, elimizdeki araçları buna uygun kullanmak ve çeşitlendirmek, mesafe alana kadar hiç gevşemeden bu halkalardan

yüklenmektir.

* Çalışmanın bizzat içinde pişip ustalık kazanacağımızı unutmamak. Genelde sınıf çalışması, özelde ise yöneldiğimiz fabrika kitle çalışması pratiğinde, "neyi nasıl yapacağımızı biliyoruz" kolaycılığına ya da "iyi kötü bir şeyler yapıyoruz, mesafe alıyoruz" vasatlığma kapılmamak. Eksikleri, yetersizlikleri deneyimler üzerinden gün be gün gözetmek ve gidermek.

* Çalışmanın temel ve öncelikli görevleri konusunda açıklık ve bunun pratik gerekleri konusunda bir boşluk bırakmamak; bunun ötesinde, sorunlara, görevlere, müdahaleye, araçlara biçimci ve şematik yaklaşmamak, yaratıcı ve inisyatifli bir çalışma tarzı tutturmak.

* Kitleyi tanıma-kitleden öğrenme ve kitleye müdahale görevlerini birbirinden koparmamak, aralarındaki bağı canlı tutmak. Kitlelere öğretmek ve sınıf mücadelesine önderlik etmek için, kitlelerin ve sınıf mücadelesinin öğrencisi olmayı başarabilmek.

* Kitle çalışmasında gerek siyasal gerekse iktisadi-sendikal görevler alanında "propagandizm" yüzeyselliğine düşmemek. Genelde düzenin, sermayenin özelde ise patronun saldırılarına karşı mücadele-örgütlenme görevlerinin, taleplerinin propagandası üzerinden işçilere mücadele ve örgütlenme genel çağrılarıyla yetinmemek. Kitle içinde sözümüzü söylerken (temel-taktik-yerel-özgül görevler ekseninde) mücadeleyi yükseltmenin, kitlelere bu doğrultuda harekete geçirmenin önündeki somut engelleri ve bu engellerin işçilerin değişik kesimleri üzerindeki geriye çekici, bozucu, dağıtıcı etkilerini genelde ve özgülde kavrayıp tahlil eden, pratikte oralardan yüklenen, oralardan teşhir ve mahkum eden, kitleye bu temelde seslenen bir tarz, bir üslup ve bu engellerin aşılabileceği noktasında yol gösterici pratik. Bunu başarabilmenin, pratik deneyimle birleşmiş ideolojik-teorik ve siyasal yetkinleşme (en başta da partinin bu alandaki birikimini derinlemesine özümsemek) ile doğrudan bağlantılı olduğunu gözardı etmemek.

* İşçilerin bireyci, neme lazımcı her türlü zaaflı eğilimini, sömürüye, baskıya, zulme, eşitsizliğe karşı her türlü duyarsızlığını, kayıtsızlığını, ülke ve dünya sorunlarına ilgisizliğini vb. karşımıza almak ve sınıfın mücadele/kurtuluş çıkarları temelinde bu eğilimlerle mücadele etmek. Bir yandan örgütleyeceğimiz siyasal propaganda-ajitasyon ve teşhir yoluyla politik ilgi ve devrimci etkiyi arttırırken, bir yandan da ilgisizliğin kendisine özel olarak vurmayı da bilmek. İşçileri suçlayan sekter bir tarzda değil kuşkusuz. Ama kendi zaaflarının üzerinden atlatır, halihazırdaki yakınmacı, kendi dışından beklemeci, kaderci vb. ruh halini besler bir tarzda da değil. Bu müdahaleyi politik olgunluk ve devrimci önderlik ekseninde yapmak. İşçiler arasındaki gruplaşma ve bölünmeleri (Alevi-Sünni, Türk-Kürt, sağ-sol, şeriat-laik vb.) özel bir mücadele konusu haline getirmek, her kesimin öncelikle kendi dayanak (bu bölünmeyi haklı ve mazur gösteren mezhepçilik, şovenizm, ulusal dargörüşlülük, sosyal-reformizm) noktaları üzerinden vurmak, ve bunu düzenin, düzen partilerinin, sermaye devletinin saldırı politikalarının, araçlarının siyasal teşhiriyle birleştirmek.

* Fabrika-kitle çalışmasında bölge, işkolu-sendika ve işyeri bazında mücadelenin güncel somut sorun ve görevleri alanından ayağımızı hiçbir zaman kesmemek.

* Kitle içinde siyasal çalışma ve müdahalenin kapsamını darlaştırmamak, onu sendikal ya da iktisadi bir platformla (bir dönem için dahi olsa) çerçevelememek. Yöneldiğimiz fabrikalara (ve işçilerin oturduğu semtlere) dönük olarak genel politik gündem ve temel siyasal sorun ve görevler üzerinden doğrudan parti-örgüt kimliği ile (bildiri, afiş, yazılama vb.) müdahaleyi ertelememek, bunun imkanlarını zorlamak ve süreç içinde istikrara kavuşturmak ve güçlendirmek. Sorunu kitlelerin devrimci siyasete uzaklığı, devrimci siyasal müdahaleye kapalılığı, siyasal ajitasyon ve teşhire ilgisizliği olarak değil, bunların, dışarıdan, soyut, genel, yüzeysel, popülist, propagandist vb. biçimlerine karşı ilgisizliği olarak görmek. Yanısıra olduğu kadarıyla da ilgisizliği ve düzen içi siyasal eğilimleri siyasal müdahaleyi (siyasal propaganda-ajitasyon ve teşhir) daha kapsamlı, daha güçlü, daha yaratıcı, daha popüler biçimlerde örgütleyerek kırmanın, kitle içinde parti çalışmasında her dönem için temel görevimiz olduğunu unutmamak. Kitle içinde günlük çalışmada ve seslenme araçlarımızda (bildiri, bülten, özel

sayı vb.) genel olan ile özgül-yerel olanı, siyasal mücadele görevleri ile iktisadi mücadele görevleri arasında bağı güçlü bir şekilde ve anlaşılır bir popüler dille kurmayı özel bir dikkat konusu yapmak.

* Fabrikada derinleşmenin, hücreleşme yolunda mesafe almanın bu araçların etkin bir kullanımı üzerinden PYO, MYO okur çevresi, siyasal kitle bağlarında genişleme olarak kendini ortaya koyacağını bilmek. Çalışmanın bu yönünü sürekli gözetmek ve kuvvetlendirmek.

* Daha yaygın kitle bağları ve işyeri kitle mücadelesinin örgütlenmesi için öncelikle güvenilir öncülere, mücadeleci işçilere ulaşmayı, kitle çalışmasını komite tarzında birlikte örgütlemeyi bilmek.

İzmir İl Komitesi

Parti üzerine...

* Parti, işçi ve emekçi kitlelerin kendi sınıf güçlerini görüp anlamaya başlamasıdır.
* Parti, söke söke kazanılan bir hakkın bayram halayıdır.
* Parti, maden ocaklarında yakılan öfkeli bir ağıttır.
* Parti, militan bir direniş çadırıdır.
* Parti, her yaştan, her cinsten, her ırktan ve her mezhepten işçi ve emekçilerin sosyalizme yeniden ve daha çok sevdalanmasıdır.
* Parti, toprağım bulan ve suyuna kavuşan tohumun filiz vermesi ve çiçek açıp kök salmaya başlamasıdır.
* Parti, randevusuna 5 dakika geciken bir komünistin yüzünün nar gibi kızardığı andır.
* Parti, pratikle birlikte, zihinlerin de nasıl özgürce disipline edilebileceğinin anlaşılmasını ve başarılmasını sağlayan güçtür.
* Parti, sınıf devrimcileri için ölüm güzellemeleri mevsimidir.
* Parti, yeni bir komünist enternasyonal dünya yangınının habercisidir.
* Parti, proleteryanın tarihsel bilinci ve hafızasıdır.
* Parti, sermaye devletinin bir üst düzey yöneticisinin "çok gizli" ibareli defterine "Komünist işçi partisi işçi sınıfı ve fabrikalar içinde illegal temelde örgütlenir, işçi sınıfının öncülüğünde ezilen yığınların devrimci silahlı ayaklanması yoluyla sermaye iktidarının yıkılmasını ve yerine sosyalist işçi-emekçi iktidarının kurulmasını hedefler, sermaye düzeni ve iktidarı ile uzlaşmaz bir sınıf mücadelesi çizgisini temsil eder, düzen içinde ehlileştirilmesi mümkün değildir, dikkat, çok tehlikeli" notunu eklemesi ve altını kalın bir çizgiyle çizmesidir.
* Parti, gece yataklarına girdiklerinde "ekmeğe ve güle" hasret emekçiler için "bahar mevsimi ve devrim rüyaları"; "ekmeği ve gülü" gaspeden patronlar, emperyalistler, faşist generaller, polis şefleri, sendika ağaları ve düzenin bilumum uşakları için ise "kış mevsimi ve karabasanlar" dönemedir..
* Parti, "diren Kürt halkı, diren gerilla, Türkiye proletaryası ayağa kalkıyor" sözünü gerçek kılmanın yegane karşılığıdır.
* Parti, sömürgeciliğin, faşizmin ve her türden burjuva gericiliğin ölüm çanıdır.
* Parti, reformizmin siyasal panzehiridir.
* Parti, "bunlar sınıf dışı, bunlara kanmayın, bunların amacı başka!" çukuruna düşenlerin bizzat sınıf bilinçli işçiler tarafından mahkum edilmeye başladığı andır.
* Parti, sosyalist lafazanların cahilliklerinin ve cesaretsizliklerinin yüzlerine daha güçlü vurulmasıdır.
* Parti, kendisine sosyalist diyen her samimi devrimcinin ve her sınıf bilinçli işçinin, "partinin kızıl bayrağı altında birleşmekte her gecikme emeğin ve insanlığın kurtuluşuna karşı daha büyük bir sorumsuzluktur" düşüncesinin karşı konulamaz basıncıyla sarsılmaya başlamasıdır.
* Parti, geriden gelenlerin, ayak sürüyenlerin, ileriye çıkmakta direnenlerin, dünyaya kendi dar grup çıkarları üzerinden bakanların, gitgide daha da gericileşmek zorunda kalacakları bir sıkışma dönemidir.
* Parti, davadan geriye düşenlerin kahır ve utanç anıdır.
* Parti, eğer yaşasalardı Marx'ın, Engels'in, Lenin'in, "haydi yoldaşlar daha da ileri!" diye selamlayacakları tarihi bir kaçınılmazlık anıdır.

E. Erdal

Yoldaşların özgeçmişlerinden...

"EKİM'in üyesi olmak benim için bir onurdur"

Sekiz çocuklu emekçi bir ailenin kızıyım. Babam inşaat işçiliği, annem ise terzilik yapardı. Evin yanıbaşında mum imalatı yapan küçük bir imalathane vardı. Daha ilkokul üçüncü sınıfa giderken, gece vardiyasında burada çalışırdım. Bir sene sonra babam ekonomik sıkıntıdan dolayı okula ara verdirerek ablamla beni pamuk toplamaya götürdü. Onüç-ondört yaşlarına kadar sürekli olarak mevsimlik işlerde çalıştım. O dönem baharat paketleme işine başladım. Artık parton-işçi çelişkisini farkediyor, yavaş yavaş kafama soru işaretleri takılmaya başlıyordu. Biz işçiler üretiyorduk, patron ise tüketiyordu. O dönem bir şekilde bilinçlenmek gerektiğini farkediyor, ama nerden başlanması gerektiğini bilmiyordum. İlk başta boyalı basını takip etmeye başladım, ama hiçbir işe yaramadığını gördüm. Daha sonra bir-iki yıl *Cumhuriyet* gazetesini takip ettim ve Kemalizmden etkilendim. Bu arada çevremdeki insanlardan bazıları Halkevine gidip geliyorlardı. Ailemin duymasından çekinerek ben de uğramaya başladım. Halkevinde çeşitli komisyon çalışmalar vardı. Kadın komisyonunun çalışmasına katıldım. *Felsefenin Başlangıç İlkeleri*'ni okuduktan sonra dinsel hiçbir inancım kalmadı. Bunun yarattığı boşluğu doldurmak ihtiyacı duyuyordum. Bu arayış beni toplumları (ilkel, komünal, köleci, feodal, ve kapitalist) incelemeye götürdü. Her topluma özgü ayrı ayrı yaşayışları, gelenekleri, görenekleri, inançları vb. öğrenmek bakışaçını genişletiyor ve gitgide daha büyük bir zevkle okuyordum. Bu arada elime Engels'in *"Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni"* adlı kitabı geçti. Aile, özel mülkiyet, yasalar, sınıflar gerçekliği, kadınların ikinci sınıfa düşüşü, devletin nasıl oluştuğunu öğrenmek beni çok etkiledi.

Bu arada aile ile çatışmalar, dışarı çıkma konusunda sorunlar yaşanmaya başlıyordu. Bunun önüne geçebilmek için okulu bir araç olarak kullanmaya karar verdim. Ortaokulu dışardan sınavlara girerek bitirdim ve liseye kayıt yaptırdım. Artık dışarı daha rahat çıkabiliyor, demokratik kitle örgütlerine gidiyor, devrimci hareketleri, hem bireyler üzerinden hem de sosyalist basından takip ederek tanımaya ve sosyal çevremi genişletmeye çalışıyordum. Çevremde değişik devrimci-demokrat gruplar vardı. Marksizmi, kavradığım kadarıyla, bu gruplarla bağdaştıramıyordum. Bunun kavrayışsızlığımdan ileri geldiğini düşünerek Marksizmi öğrenmek için bazı girişimlerde bulundum. Yakın arkadaş çevreme klasikleri incelemeyi önerdim, ama ciddi bir sonuç çıkmadı. Bu arada DEP'e gidip gelirken *Ekim*'i gördüm. Dikkatimi çektiği için sekreterden vermesini rica ettim. Bana gazeteyi verdi, ama elime hemen bir zarf tutuşturarak, *"tehlikelidir bu, illegal yayındır, üstünde bulunursa buradan aldığını söylersin, yayın zarfın içinde dursun"*, dedi. Artık *Ekim*'i sürekli alıp okuyordum. Türkiye'de işçi sınıfının devrimci akımların geneli tarafından ikinci plana itilmiş olduğunu görüyordum. EKİM'in mücadelenin en durgun döneminde yeraltı örgütlenmesi ile işçi sınıfı içinde çalışmada ısrar ve kararlılığı, kendi kendine olan eleştirel bakışı beni çok etkiledi.

Devrimci romanları okudukça mücadele etmek gereği konusunda netleşiyor, kendimi kıyıda görmekten büyük bir rahatsızlık duyuyordum. İki arkadaşımla birlikte küçük bir imalathanede çalışıyorduk. Bu konuyu onlara açtım: "Biz sürekli a veya b örgütünün eleştirisini yapıyoruz, ama dönüp kendimize, acaba biz bugüne kadar mücadele ve sınıfın çıkarları için ne yaptık diye sormuyoruz. Bu duruma daha fazla katlanamayacağım. Bu düzenin pisliklerine kendi cephemden dur demenin zamanı geldi. Eğer ben de varım diyorsanız, bir çalışma grubu oluşturup Türkiye'deki devrimci örgütlerin ideolojilerini inceleyip netleşerek mücadeleyi göğüsleyelim", dedim. Üçlü bir çalışma grubu kurduk. Grupta nitelik olarak bizden daha ileride olan bir arkadaşın (yoldaşın) eline de *Ekim*'in geçtiğini öğrendim. Böylece *Ekim*'i daha düzenli

okumaya ve kendimi örgütün bir parçası görerek fiili olarak çalışmalara başladım. Bulunduğum bölgedeki birim çalışmasında yeraldım. (...)

Bu arada bir-birbuçuk yıl kadar örgütle bağlantımız koptu. MYO elimize geçmiyor, sadece PYO okuyarak sürece ayak uydurmaya çalışıyorduk. Bölgeye ve geneldeki politik gelişmelere denk düşen bildiriler basıyor ve en az haftada bir, özellikle işçilerin yoğun olduğu bölgelerde, yazılama ve kuşlama gibi faaliyetler yürütüyorduk. Örneğin 1 Mayıs öncesi süreçte şablonlarla afiş hazırlayıp 1 Mayıs kampanyası yürüttük. (...) Yeri geliyor karanlık eylemlerinde kuş yapıyor, yeri geliyor okulların kapılarına EGK'nın pullarını yapıştırıyorduk. Böyle kendi yağımızla kavrulurken, hatalarıyla, zaaflarıyla ve mücadeleye olan sempatileriyle birlikte aramıza yeni gençler katılıyordu. (Çalışma disiplinimize ayak uyduramayan, sallantı yaşayanlar çevre ilişkilerimiz olarak kaldı). Her ay aidat topluyor, pratik faaliyetlerin masraflarından artakalanı biriktiriyorduk. Sürekli bağlantıyı kurmaya çalışıyor, ama bir türlü başaramıyorduk. Bağlantımız kopuk olmasına rağmen bölgede pratik faaliyetlerimizle en çok konuşulan biz (EKİM) olduk. Buraya kadarki süreçte sürekli olumlu bir seyir izlediğimi düşünüyor ve bulunduğum kentten ayrılıp stratejik önem taşıyan bir kente gitmek istiyordum.

Nihayet örgütle bağlantıyı kurduk. 2 Temmuz Ankara mitingine bir yoldaşla birlikte katıldık. Orada yoldaşlarla birlikte olmak, aynı havayı solumak bize moral verdi. Bu moral daha sonra diğer ilişkilere de yansıdı ve bu süreçte ilişkilerde büyük bir canlılık yaşandı. Yoldaşların gelişimi hızlandı. Örneğin daha önce bölgenin dışına üç kişinin çıkması iyi bir gelişmeydi bizim için, ama biz bu süreçte toplam sekiz kişi çıkardık. Örgütle ilişkide olmanın sağladığı sonuçlardı bu. Bölgeden ayrılmam üniversite sınavlarına rastgeldi. Aileme okumaya gittiğimi söyleyerek başka bir bölgeye gittim. (...)

Bölgeden çıkışımla ilgili beklentilerim vardı. Bu beklentiler doğal olarak ideolojik, teorik ve pratik yönlerimi geliştirmekle ilgiliydi. Geldiğim bölgede yoldaşlarla birlikte teorik-pratik çalışma yürütüyoruz; pratik sınıf çalışmasında bir buçuk aylık bir deneyimim var. Fakat umduğumu tam bulamadığım için sorunlu bir dönem yaşadım. Sorunun öncelikle kendi zaaflarımdan, sonra da birlikte konumlandığım yoldaşın benimle kurduğu ilişki tarzındaki yanlışlıktan kaynaklandığını düşünüyorum. Beklentilerime uygun bir sürecin içine girememem beni olumsuz etkiledi, kendime olan güvenimi sarstı. Ama buna takılıp kalmayı düşünmüyor, daha işin başına olduğumu ve çok şeyi öğrenmem gerektiğini görebiliyorum. Şimdi yoğun bir teorik eğitim çalışması yürütüyoruz. Okudukça Marksizmi ne kadar az kavradığımı farkediyorum. Bu beni okumak konusunda daha fazla kamçılıyor.

Kişisel özelliklerime ilişkin şunları söyleyebilirim. Pratik sınıf çalışmasında bir buçuk ay gibi kısa bir deneyimim var. İşçilerle kaynaşıp iyi dostluk ilişkileri kurabiliyorum, ama onları dönüştürme noktasında henüz kendimi sınamış değilim. Ailemden kopma sürecinde onlara, her ne kadar mücadele edeceğimi bilseler de, mücadele etmek için çıktığını söylememiş olmamı bir zaaf olarak görüyorum. Bunun rahatsızlığını duyuyor ve en kısa sürede düzeltmeyi düşünüyorum. Bir de yazı yazma konusunda çok zorlanıyorum. Bunu da süreç içinde aşacağıma inanıyorum. Sorunlu diye nitelendirdiğim dönemde kendime ilişkin olarak beliren özgüven sorununa gelince. Bunu sadece sevdiğim-saygı duyduğum insanlara karşı hissediyorum. Mesela düşmana karşı kendimi çok güçlü hissediyorum, yani bu tür bir özgüvensizlik değil bu. Daha önceki ilişkilerimde çok rahattım. Bu, bulunduğum bölgenin içe kapalı toplum özelliklerinden geliyor. Bunu pratik içinde aşacağıma inanıyorum.

Saydığım zaafları kendimle savaşarak, okuyarak, siyasal pratiğin içinde ve yoldaşlarının yardımıyla aşacağımdan kuşkum yok. EKİM benim için böylesi kokuşmuş bir düzende insanlaşmanın, kendimi üretmemin, yeteneklerimi geliştirmemin, böylece de düşmanın karşısında sağlıklı bir duruşun ifadesidir. Mücadelede edindiğim yerin öneminin bilincindeyim; ama ileriki süreçlerde daha büyük sorumluluklar üstlendiğimde, bu, hem kendimi geliştirmenin, hem de bayrağı daha ileriye taşımanın bir aracı olacaktır. EKİM'in üyesi olmak benim için bir onurdur. Bir işçi olarak EKİM'in saflarında olmaktan başka bir alternatifim yoktur!

F

Okurlardan / Yoldaşlardan...

Emeğin değeri...

20 yaşında bir lise öğrencisiyim. Evet 20 yaş!.. Çünkü ben "kızlar okumaz" diyen gerici bir ailenin kızıyım. İlkokulu bitireli üç sene olmuş, yaşıtlarım ortaokula başlamıştı. Bu üç sene boyunca sürekli ağlamaların, yalvarıp yakarmaların sonucunda amacıma ulaşmış, okula başlamıştım.

Ortaokulda benimle ilgilenen bir genç vardı. Ben liseye başladığımda o askere gitti. Askerden kendisini yetiştirmiş olarak döndü. Ben ise ne istediğini bilmeyen bir bekleyiş içerisindeydim. Bu arada iyi eğitim veren bir okula başlamıştım. Fakat ortamı bana uygun değildi. Kendimi sürekli yalnız hissediyordum. Hepsi zengin ortamda yetişmiş, bir başkasının derdinden habersiz yaşayıp gidiyorlardı.

Askerden dönen arkadaşım ise bambaşka bir kişiliğe bürünmüştü. Onun devrimci olduğunu anladıktan sonra anlaşmazlıklarımız başladı. Düşüncelerine karşı çıkıyordum. Bu işlerle uğraşanları "vatan hainleri", "ateistler" ve "bölücüler" olarak tanıyordum. Onu dinlememeli, bildiğimi yapmalıydım.

Arkadaşım benimle altı-yedi ay uğraştı. Her konuşmamızda bana içinde bulunduğu ortamın güzelliğini, amaçlarını ve hedeflerini anlatıyordu. Hoşuma giden faaliyetlerden biri de toplu kır gezileri idi. Fakat ben bir türlü katılamazdım. Ağabeyim, babam ve benden üç yaş küçük kardeşim buna engeldi. Bir türlü korkularımı yenmeyi başaramıyordum. Tabi yapmak isteseydim yapabilirdim. Şu an anlıyorum ne kadar korkak bir insan olduğumu. Sonuç olarak hepimiz aynı pamuktan dokunmuştuk, fakat benim nakışımı korkak atmıştı ustam. Bunu düzeltebilirdim.

Okumam için sürekli dergiler veriyordu arkadaşım. İçinde bana yabancı gelen o kadar çok kelime vardı ki, elime alıp bir türlü okumak istemezdim. Sadece okudum diyebilmek için okurdum. Eğer bir birey kavga ve gürültü içinde yaşarsa kavgacılığı, korku içinde yaşarsa korkmayı, kendisini adam yerine koyan bir çevrede yaşarsa hayatta erişmek için çalışmaya değer bir amacı olmasını öğrenir. İşte ben de kitabın "k"smdan anlamayan bir ortamda yaşıyordum. Bu nedenle kitap, dergi okumak bana çok önemli gelmiyordu.

Bir gün arkadaşımla yaptığım bir sohbet beni düşünmeye itti. Ne idim ben, ne için yaşıyorum? Hedefim neydi?

Daha sonraki süreçte adeta hayata gözlerimi ikinci defa açtım. İlk önce kitap okumaya başladım. Okudukça kendimden uzaklaşıp yeni bir kişiliğe bürünüyordum. Daha sonra devrimciliği biraz daha araştırdım. Farklı görüşlere sahip insanlarla görüştüm. Şunu anladım. Devrimciliğin temel ilkesi tüm insanların mutluluğu için çalışmak ve hiçbir şeyin doğru veya yanlış olduğuna kulaktan dolma inanmamak. Araştırmalı, öğrenmeli, ondan sonra inanmalıydım. Bu görüş beni önyargılı olmaktan sıyırmıştı. Daha sonraki süreçte Ekim'i ve PYO'yu isteyerek okumaya başladım. Yazılanların doğru olduğunu görüyordum. İşte bu idi yaşam!..

Evet artık yaşamdan daha fazla zevk alıyorum. Çünkü gerçekleri görüyorum. Görmeye de devam edeceğim... Onun bana verdiği emeğin değerini bugün çok daha iyi anlıyorum.

Candan/Antakya

Sendikalarımıza sahip çıkmalıyız!

Sendikalı bir metal işçisiyim. Sermaye devleti ekonomik-sosyal saldırı politikalarını rahatlıkla uygulayabilmek için biz işçileri sendikasızlaştırmak/örgütsüzleştirmek doğrultusunda elinden geleni yapıyor. Her türlü yol ve yöntemi deniyor. Her geçen gün biraz daha yoğunlaşan ve pervasızlaşan saldırı politikalarını püskürtebilmek için işçilerin

sendikalarına sahip çıkmaları büyük bir önem taşıyor. Zira sendika konfederasyonları bu saldırılar karşısında kayıtsız ve eylemsiz bir tutum içerisindeler. Rahatlıkla gidip MGK'nın kucağına oturabiliyor, onlarla birlikte davranabiliyorlar. ESK bu ihanetin en çıplak örneğidir.

Eğer bugün sendikalar bir takım eylemler gerçekleştiriyorlarsa, sendika bürokratlarını eylemliliklere zorlayan örgütlü işçiler ve bazı ilerici sendikacılar sayesinde bu mümkün olmaktadır. Örneğin DİSK'te örgütlü işçiler DİSK'i eyleme zorlamasalardı Ankara yürüyüşü gerçekleşmezdi. Rıdvan Budak Ankara eylemini sembolik bir tarzda gerçekleştirmek istiyordu. Amacı "eylem isteniyorsa işte yapıyoruz" diyebilmekti.

Ama işçilerin içinde bulunduğu zorlu yaşam koşulları yetmiyormuş gibi devletin yeni saldırı politikalarını ve istikrar paketlerini gündeme getirmesi, buna rağmen sendikaların ESK'de yer alması işçileri harekete geçirdi. Ankara eylemi öngörülenin üzerinde bir işçi katılımı ile, DİSK'li bürokratların beklemediği bir canlılık ve coşku içinde gerçekleşti. İşçilerin aldığı kararlı tutumunu gördükleri içindir ki DİSK yöneticileri ESK'dan çekilmek zorunda kaldılar. Bunun kendisi tabanın harekete geçmesinin ne denli önemli olduğunu gösteriyor.

Öncü ve ileri işçiler olarak sınıf sendikacılığı bakışıyla mücadeleyi örgütlemek, sendikalarımızı bu bürokratların denetiminden kurtarmak zorundayız.

Bunu ise tabandan örgütlenerek başarabiliriz.. Bugün böyle örgütlenmelere sahip olamadığımız için sendika bürokratları sermaye ve devletle elele verme pervasızlığını gösterebilmekte ve buna rağmen bürokratik hakimiyetlerini sürdürebilmektedirler. Bu hakimiyeti zorlayacak ve kıracak tek güç taban örgütlenmeleridir. Tabanda güçlü örgütlenmeler oluşturmak ise işçileri politikleştirmekle mümkündür. İleri ve öncü işçiler bu bilinçle davranmalı, sendika bürokratlarını defetmek doğrultusunda etkin bir çaba ortaya koyabilmelidirler.

Komünist bir metal işçisi/İstanbul

Avrupa'da emek-sermaye çelişkisi derinleşiyor

Almanya'nın Solingen kentinde Kronprinz fabrikasında çalışan bir grup Ekimci işçiyiz. Daha önce Avrupa çapında "ortak komite-ortak direniş" şiarı ile açılmış olan kampanyaya katkıda bulunmak amacıyla biz de fabrikamızda bir imza ve bağış kampanyası açmıştık. Fabrikamızda ilk kez böyle bir devrimci çalışma yürütüldü. Bu çalışmayı bir ilk adım olarak ele aldık ve geleceği kazanmak için bir adım daha ileri diyoruz.

Fabrikamızda yaklaşık bin civarında işçi çalışıyor. Büyük çoğunluğunu Türkiyeli, Polonyalı, İtalyan ve diğer milliyetlerden işçiler oluşturuyor. Yaklaşık 550'si Türkiye'li işçiler. Çok ağır koşullar altında çalışıyoruz, en pis işleri yapmamıza rağmen düşük ücret alıyoruz. 8 saatlik işgününde 15 dakika yemek molası veriliyor. Bu 15 dakika içinde tuvalet ve diğer ihtiyaçlarımızı da gidermek zorundayız ve bu süre çalışma saatlerinden kesilmektedir. Sosyal haklarımız her gün biraz daha kısıtlanmaktadır.

Böyle bir fabrikada sınıf çalışması yürütmek kolaymış gibi görünebilir. Fakat hiç de öyle değil. İşçilerin büyük bölümünü Türkiye'li ve Türkiye'nin kırsal bölgelerinden gelmiş olan, Refah ve MHP'nin etkisinde kalan insanlar. Diğer yabancı işçiler de işsiz kalmak korkusu ile düşük ücrete ve ağır çalışma koşullarına şimdilik sessiz kalıyorlar. Zira işsizliğin her geçen gün biraz daha boyutlandığı koşullarda ilk kapıya konulanlar yabancı işçiler oluyorlar.

Avrupa'da da emek-sermaye çelişkisinin derinleştiği bir dönemden geçiyoruz. Öncülük misyonu taşıyanların bugünkü güçlükleri yenme iradesi ortaya koymaları gerekiyor. Bu bilinçle davranacağız, "ortak komite, ortak direniş" faaliyetiyle attığımız adımları daha ileriye taşımaya çalışacağız.

Bir grup Kronprinz işçisi adına A.Taylan

Okurlardan / Yoldaşlardan...

Herhangi bir yerde daha toplu organlar oluşturmak üzere biraraya gelseler de, bu henüz kendi etkin birliklerinin sonucu değil, kendi siyasal amaçlarına varmak için tüm proletaryayı harekete geçirmek zorunda kalan ve, dahası, bir süre için bunun başaran burjuvazinin kendi birliğinin sonucudur. Bu aşamada, demek ki, proleterler kendi düşmanları ile değil, düşmanlarının düşmanları ile, mutlak monarşi kalıntıları, toprak sahipleri, sanayici olmayan burjuvazi, küçük-burjuvazi ile savaşırlar. Böylece, tüm tarihsel hareket burjuvazinin ellerinde yoğunlaşır; bu biçimde elde edilen her zafer, burjuvazinin zaferidir.

Ama, sanayiin gelişmesiyle, proletarya, yalnız sayıca artmakla kalmaz, daha büyük yığınlar halinde yoğunlaşır, gücü büyür ve bu gücü daha çok hisseder. Proletarya saflarındaki farklı çıkarlar ve yaşam koşulları, makinenin tüm emek ayrılıklarını silmesi ve hemen her yerde ücretleri aynı düşük düzeye indirmesi oranında giderek daha çok eşitlenirler. Burjuvazi arasındaki büyüyen rekabet ve bunun sonucu ortaya çıkan ticari bunalımlar, işçi ücretlerini durmadan dalgalandırır. Makinelerdeki sonu gelmez iyileşme, durmadan daha hızlı gelişerek, bunların geçimlerini giderek daha çok güvensiz yapar; tek tek işçiler ile tek tek burjuvalar arasındaki çatışmalar, giderek daha çok iki sınıf arasındaki çatışma niteliğini alır. Bunun üzerine, işçiler, burjuvalara karşı birlikler (sendikalar) oluşturmaya başlarlar; ücret hadlerini yüksek tutmak için önceden hazırlık yapmak üzere kalıcı dernekler kurarlar. Şurada burada, savaşım, ayaklanma halini alır.

Zaman zaman işçiler galip gelirler, ama ancak bir süre için. Savaşlarının gerçek meyveleri o andaki sonuçlarda değil, işçilerin durmadan genişleyen birliğinde yatar. Modern sanayi tarafından yaratılan gelişkin haberleşme aracı bu birliğe yardımcı olur ve bu, ayrı ayrı yerlerdeki işçileri birbirleriyle ilişki içine sokar. Hepsi de aynı nitelikteki sayısız yerel savaşımları, sınıflar arasındaki tek bir ulusal savaşım halinde merkezileştirmek için gerekli olan da işte bu ilişkidir. Ama her sınıf savaşımı bir siyasal savaşımdır. Ve ortaçağ kentlilerinin, perişan karayolları ile ulaşmak için yüzyıllara gerek duydukları bu birliği, modern proleterler, demiryolları sayesinde, birkaç yıl içinde gerçekleştirirler.

Proleterlerin bir sınıf olarak ve, bunun sonucu, bir siyasal parti olarak bu örgütlenmeleri, gene işçilerin kendi aralarındaki rekabet yüzünden sürekli bozulur. Ama daha güçlü, daha sağlam, daha kuvvetli olarak durmadan yeniden doğar. Burjuvazinin kendi arasındaki bölünmelerden yararlanarak, işçilerin özel çıkarlarının yasal olarak tanınmasını zorlar. İngiltere'deki on-saat tasarısı böyle yasalaşmıştır.

Eski toplumun sınıfları arasındaki çatışmaların tümü, proletaryanın gelişim çizgisine birçok bakımdan yardımcı olur. Burjuvazi kendisini sürekli bir savaş içerisinde bulur. Başlangıçta aristokrasi ile; daha sonraları bizzat burjuvazinin, çıkarları sanayiin ilerlemesine ters düşen kesimleri ile; her zaman da, yabancı ülkelerin burjuvazisi ile. Bütün bu savaşlar, proletaryaya başvurmak, onun yardımını istemek, ve böylece, onu siyaset arenasına sürüklemek zorunda kaldığını görür. Demek ki, proletaryaya kendi siyasal ve genel eğitim öğelerini sağlayan bizzat burjuvazidir, bir başka deyişle, burjuvaziye karşı savaşacağı silahları proletaryaya sağlayan kendisidir.

Ayrıca, daha önce de görmüş olduğumuz gibi, egemen sınıfların bütün kesimler, sanayiin ilerlemesiyle birlikte, proletaryaya doğru itilirler, ya da bunların varlık koşulları, en azından, tehlikeye girer. Bunlar aynı zamanda proletaryaya yeni aydınlanma ve ilerleme öğeleri sağlarlar.

Nihayet, sınıf savaşımının karar saatine yaklaştığı anlarda, egemen sınıf içerisinde, aslında boydan boya tüm eski toplum içerisinde, sürüp giden çözüşme süreci öylesine sert, apaçık bir nitelik alır ki, egemen sınıfın küçük bir kesimi kendisini koparır ve devrimci sınıfa, geleceği ellerinde tutan sınıfa katılır. Demek ki, tıpkı daha önceleri soyluluğun bir kesiminin burjuvaziden yana geçmiş olması gibi, şimdi de burjuvazinin bir kesimi proletaryadan yana geçmektedir, ve özellikle de burjuva ideologlarının kendilerini tüm tarihsel hareketi teorik olarak kavrama düzeyine ulaştırmış olan kesimi.

Bugün burjuvazi ile karşı karşıya gelen bütün sınıflar içerisinde yalnızca proletarya gerçekten devrimci bir sınıftır. Öteki sınıflar modern sanayi karşısında erirler ve nihayet yok olurlar; proletarya ise onun özel ve temel ürünüdür.

Alt orta sınıf, küçük imalatçı, dükkancı, zanaatçı, köylü, bütün bunlar, orta sınıfın parçaları olarak varlıklarını yokolmaktan kurtarmak için, burjuvaziye karşı savaşırlar. Bunlar, şu halde, devrimci değil, tutucudurlar. Hatta gericidirler, çünkü tarihin tekerleğini gerisin geriye döndürmeye çalışırlar. Kazara devrimci olsalar bile, proletaryaya katılmak üzere olduklarından ötürü böyledirler; şu halde, o andaki çıkarlarını değil, gelecekteki çıkarlarını korumakta, proletaryanın bakış açısını edinmek için kendilerininkini terketmektedirler.

"Tehlikeli sınıf", toplumsal tortu, eski toplumun en alt tabakaları tarafından fırlatılıp atılmış, olduğu yerde çürüyen bu yığın, şurada burada, bir proleter devrimi ile, hareketin içine sürüklenebilir; ne var ki, kendi yaşam koşulları onu daha çok gerici entrikaların paralı aleti olmaya hazırlar.

Eski toplumun koşulları zaten, büyük ölçüde, proletaryanın koşulları içinde fiilen eriyip gitmiştir. Proleter mülksüzdür; karısıyla ve çocuklarıyla olan ilişkisinin burjuva aile ilişkileriyle artık ortak bir yanı kalmamıştır; İngiltere'deki ile Fransa'dakinin, Amerika'daki ile Almanya'dakinin aynı olan modern sanayi emeği, modern sermaye boyunduruğu, kendisini bütün ulusal karakter izlerinden arındırmıştır. Onun gözünde hukuk, ahlak, din, ardında bir o kadar burjuva çıkarını pusuda bekleten bir yığın burjuva önyargılarıdır.

Üstünlüğü ele geçirmiş bundan önceki bütün sınıflar, toplumu büyük ölçüdü kendi mülk edinme koşullarına boyun eğdirerek, zaten edinmiş oldukları konumlarını pekiştirmeye bakmışlarıdır. Proleterler ise, daha önceki kendi mülk edinme biçimlerini ve, böylelikle, daha önceki bütün öteki mülk edinme biçimlerini de ortadan kaldırmadıkça, toplumsal üretici güçleri ele geçiremezler. Kendilerine ait korunacak ya da pekiştirilecek hiç bir şeyleri yoktur; görevleri, özel mülkiyetin o güne kadarki bütün güvencelerini ve korunaklarını yoketmektir.

Daha önceki bütün tarihsel hareketler, azınlık hareketleri, ya da azınlıkların çıkarına olan hareketlerdi. Proleter hareket, büyük çoğunluğun, büyük çoğunluğun çıkarına olan bilinçli, bağımsız hareketidir. Proletarya, bugünkü toplumumuzun en alt tabakası, resmi toplumun tüm üstyapı tabakaları havaya uçurulmadıkça, davranamaz, doğrulamaz.

Öz olarak olmasa bile, biçim olarak, proletaryanını burjuvaziyle savaşımı ilkin ulusal bir savaşımdır. Her ülkenin proletaryası, elbette, her şeyden önce kendi burjuvazisiyle hesaplaşmalıdır.

Proletaryanın gelişiminin en genel evrelerini betimlerken, mevcut toplum içerisinde azçok üstü örtülü bir biçimde sürüp giden iç savaşı, savaşın açık bir ihtilal olarak patlak verdiği ve burjuvazinin zor yoluyla devrilmesinin proletaryanın egemenliğinin temellerini attığı noktaya dek izledik.

Bugüne kadarki bütün toplum biçimleri, görmüş olduğumuz gibi, ezen ve ezilen sınıfların karşıtlığı üzerine dayandırılmıştır. Ama bir sınıfı ezebilmek için, ona hiç değilse kendi kölece varlığını sürdürebileceği birtakım koşulların sağlanması gerekir. Serflik döneminde serf, kendisini komün üyeliğine yükseltmiştir, tıpkı küçük-burjuvanın, feodal mutlakiyetçiliğin boyunduruğu altında bir burjuva haline gelmeyi becerdiği gibi. Modern emekçi ise, tersine, sanayiin gelişmesiyle yükseleceği yerde, gittikçe daha çok kendi sınıfının varlık koşullarımn altına düşüyor. Sadakaya muhtaç bir kimse oluyor, ve sadakaya muhtaçlık, nüfustan ve servetten daha hızlı gelişiyor. Ve burjuvazinin artık toplumda egemen sınıf olarak kalacak ve kendi varlık koşullarını topluma belirleyici yasa olarak dayatacak durumda olmadığı burada açıkça ortaya çıkıyor. Egemen olacak durumda değildir, çünkü kölesine, köleliği çerçevesinde bir varlık sağlayacak durumda değildir, çünkü kölesini, onun tarafından besleneceği yerde, onun beslemek zorunda kaldığı bir duruma düşürmeden edemiyor. Toplum bu burjuvazinin egemenliği altında artık yaşayamaz, bir başka deyişle, onun varlığı toplumla artık bağdaşmıyor.

Burjuva sınıfın varlığının ve egemenliğinin esas koşulu, sermayenin oluşması ve çoğalmasıdır; sermayenin koşulu, ücretli emektir. Ücretli emek, bütünüyle, emekçiler arasındaki rekabete dayanır. Sanayiin, burjuvazinin elde olmayarak teşvik ettiği ilerleyişi, emekçilerin rekabetten ileri gelen yalıtılmışlıklarının yerine, birlikteliklerinden ileri gelen devrimci dayanışmalarını kor. Demek ki, modern sanayiin gelişmesi, burjuvazinin ayaklarının altından bizzat ürünleri ona dayanarak ürettiği ve mülk edindiği temeli çeker alır. Şu halde, burjuvazinin ürettiği, her şeyden önce, kendi mezar kazıcılarıdır. Kendisinin devrilmesi ve proletaryanın zaferi aynı ölçüde kaçınılmazdır.

Komünist Manifesto (Sol Yayınları basımı)

Komünist Manifesto 150 yaşında

Modern proleterler: Burjuva düzenin mezar kazıcıları

K. MARKS- F. ENGELS

Burjuvazi, yani sermaye, hangi oranda gelişiyorsa, proletarya da, modern işçi sınıfı da aynı oranda gelişiyor -iş buldukları sürece yaşayan ve emekleri sermayeyi artırdığı sürece iş bulan bir emekçiler sınıfı. Kendilerini parça parça satmak zorunda olan bu emekçiler, bütün öteki ticaret nesneleri gibi, bir metadırlar, ve bunun sonucu olarak, rekabetin bütün iniş çıkışlarına, pazarın bütün dalgalanmalarına açıktırlar.

Yaygın makine kullanımı ve işbölümü yüzünden, proleterin işi, tüm bireysel niteliğini, ve bunun sonucu olarak da, çalışan insan için tüm çekiciliğini yitirmiştir. Kendisi makinenin bir eklentisi haline geliyor, ve ondan beklenen yalnızca en basit, en tekdüze ve en kolay edinilen hüner oluyor. Dolayısıyla, bir işçinin üretim maliyeti, hemen tamamıyla, kendi bakımı ve neslinin çoğalması için gerek duyduğu geçim araçlarından ibaret oluyor. Ama bir metaın, ve dolayısıyla emeğin de fiyatı, kendi üretim maliyetine eşittir. Dolayısıyla, işin iğrençliği arttığı oranda ücret azalıyor. Dahası, makine kullanımı ve işbölümü hangi oranda artıyorsa, ister çalışma saatlerinin uzatılması ile, ister belli bir zamanda çıkarılması gereken işin artırılması ile, ya da ister makinelerin hızının artırılması, vb. ile olsun, işin ağırlığı da aynı oranda artıyor.

Modern sanayi, ataerkil ustanın küçük atelyesini sanayi kapitalistinin büyük fabrikası haline getirmiştir. Fabrikaya doluşmuş emekçi yığınları, askerler gibi örgütlenmişlerdir. Sanayi ordusunun erleri olarak mükemmel bir subaylar ve çavuşlar hiyerarşisinin komutası altına sokulmuşlardır. Yalnızca burjuva sınıfının ve burjuva devletin kölesi olmakla kalmıyorlar, makine tarafından, denetleyici tarafından ve hepsinden çok, tek tek burjuva imalatçılarının kendileri tarafından gün be gün, saat be saat köleleştiriliyorlar. Bu despotluk, amaç ve hedefinin kazanç olduğunu ne denli açıkça ilan ederse, o denli bayağı, o denli nefret uyandırıcı, o denli öfke yaratıcı oluyor.

El emeğinin içerdiği hüner ve güç harcaması ne denli az olursa, bir başka deyişle, modern sanayi ne denli gelişirse, erkeğin emeğinin yerini o denli kadınınki alır. Yaş ve cinsiyet farklılıklarının işçi sınıfı için artık herhangi bir ayırıcı toplumsal geçerliliği yoktur. Bunların hepsi de, kullanılmaları, yaşlarına ve cinsiyetlerine bağlı olarak, az ya da çok pahalı iş araçlarıdırlar.

Fabrikatör tarafından sömürülmesi son bulup ücretini nakit olarak alır almaz, emekçinin üzerine burjuvazinin öteki kesimleri, ev sahibi, dükkancı, tefeci, vb. çullanır.

Orta sınıfın alt tabakaları - küçük çapta ticaretle uğraşanlar, dükkancılar, ve genellikle emekli olmuş esnaflar, zanaatçılar ve köylüler- bütün bunlar, kısmen kendi küçük sermayelerinin modern sanayiin işletildiği ölçek bakımından yetersiz kalması ve büyük kapitalistlerle rekabette yenik düşmeleri yüzünden, ve kısmen de bunların özel hünerlerinin yeni üretim yöntemleri karşısında değerini yitirmesi yüzünden, giderek proletaryaya karışıyorlar.

Proletarya çeşitli gelişme aşamalarından geçer. Doğmasıyla birlikte, burjuvaziye karşı savaşımı da başlar. Savaşım başlangıçta tek tek işçiler tarafından, sonra bir fabrikadaki işçiler tarafından, sonra da bir işkolunun bir yöredeki işçileri tarafından, onları doğrudan sömüren tek tek burjuvalara karşı yürütülür. Saldırılarını burjuva üretim koşullarına karşı değil, bizzat üretim araçlarına karşı yöneltirler, kendi emekleriyle rekabet eden yabancı malları imha ederler, makineleri parçalarlar, fabrikaları ateşe verirler, ortaçağ işçilerinin ortadan kalkmış statüsünü zor yoluyla getirmeye çalışırlar.

Bu aşamada emekçiler hala tüm ülkeye dağılmış ve karşılıklı rekabet yüzünden parçalanmış düzensiz bir yığın oluştururlar.

(Devamı s.22'de)